

Universiteit Utrecht

BA-EINDWERKSTUK CIW

Jeugdsoaps educatief voor kinderen?

Een receptieonderzoek bij kinderen naar educatieve elementen in de jeugdsoap

SPANGAS.

DOOR: Denise Berger (3796574)

AANTAL WOORDEN: 7689

BEGELEIDER: T. Vercrusse

STUDIE: Communicatie- en Informatiewetenschappen

JAARGANG: 2015-2016, Blok 2

INLEVERDATUM: 17-02-2016, 2^e versie

SAMENVATTING

Uit voorgaand onderzoek naar de receptie van soapseries bij kinderen bleek dat kinderen voornamelijk kijken om geëntertaind te worden. Soapseries presenteren echter vaak naast entertainment, ook educatieve boodschappen. Voorgaand onderzoek wijst uit dat kijkers betekenis geven aan educatieve elementen in televisieseries door te relateren aan zichzelf. Om dit te bestuderen heb ik receptieonderzoek gedaan naar hoe kinderen betekenis geven aan de educatieve elementen van de jeugdsoap SPANGAS. De onderzoeksvraag luist dan ook: Hoe geven kinderen betekenis aan de educatieve elementen van de soapserie SPANGAS? Om antwoord te geven op deze vraag heb ik de theorie van *entertainment-education* gebruikt, die vooral is gericht op identificatie met soapkarakters. Ook heb ik me gefocust op hoe kinderen SPANGAS aan hun eigen leven koppelen en hoe kinderen identiteit construeren ten opzichte van de soapserie. Er zijn, in samenwerking met een onderzoekspartner, negen Nederlandse meisjes van tien tot en met dertien jaar geïnterviewd. Zij kregen voorafgaand aan het interview de casus-aflevering te zien, waarin het toenemende gebruik van smartphones centraal staat. Uit de resultaten bleek dat de respondenten de setting, de karakters en het centrale thema als educatieve elementen betekenisvol vinden door de koppeling aan hun eigen leven. Zo vonden ze dat SPANGAS hen kan laten zien hoe het leven op de middelbare school is. Daarnaast identificeerden ze zich met de vrouwelijke karakters in de serie door persoonlijkheden van de karakters zichzelf eigen te willen maken. Door deze referentie construeren de kinderen een eigen identiteit. Ten slotte relateerden ze het thema aan hun eigen leven door situaties te schetsen. De meeste respondenten erkenden hier het probleem van het toenemende gebruik van smartphones en sloten zich aan bij de boodschap. Ze stellen echter dat smartphones en internet onmisbaar zijn in het dagelijks leven. Ze geven betekenis aan het centrale thema als educatieve element door zich aan te sluiten bij de boodschap, maar vervolgens door te relateren aan hun eigen leven, hun twijfels uit te spreken over waarschijnlijkheid van de oplossing die SPANGAS biedt.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
1. INTRODUCTIE	5
2. THEORETISCH KADER	7
2.1 Publieksonderzoek: tradities en kritieken	7
2.1.1 Receptieonderzoek: onderzoeken en kritieken	8
2.1.2 Receptieonderzoek bij kinderen.....	8
2.2 Entertainment-education	9
2.2.1 EE door identificatie met karakters in soapseries.....	10
2.2.2 EE in SPANGAS	11
2.3 Kinderen en hun receptie van educatieve boodschappen in soapseries	11
2.3.1 De koppeling aan het eigen leven.....	12
2.3.2 Kinderen en identiteitsconstructie	13
3. METHODE	15
3.1 Casus: Spangalis gaat offline (S9E31-35)	15
3.1.1 De discussie rondom smartphone-gebruik.....	15
3.1.1 Smartphonisation in de weekaflevering	16
3.2 Viewing en semigestructureerde interviews	17
3.3 Steekproef	18
3.4 Gespreksgids en dataverwerking	19
4. RESULTATEN	21
4.1 De rol van SPANGAS in het leven van de kinderen	21
4.2 Het verhaal navertellen	22
4.3 Identificatie met karakters en rolmodellen	23
4.4 Koppeling aan het eigen leven	26
5. CONCLUSIE	29
6. DISCUSSIE	30
LITERATUUR	32
BIJLAGEN	37
Bijlage I: Respondenten	37
Bijlage II: Gespreksgids	38
Bijlage III: Voorbeeld transcript Eva en Roos	40

VOORWOORD

Na een hoop ellende met ziekte de afgelopen jaren, moest ik aan een vijfde studiejaar Communicatie- en Informatiewetenschappen beginnen en mijn bachelor-eindwerkstuk gaan schrijven. Voor het einde van het studiejaar 2014-2015 begon ik alvast na te denken over mijn onderwerp. Door een verandering in het studieprogramma van CIW met daarbij een vernieuwd CIW-Eindwerkstuk, wist ik niet zeker of mijn gevolgde programma, wat voornamelijk bij Media en Cultuur was ondergebracht, goed aansloot. In de zomer van 2016 begon ik daarom met het mailen van docenten en coördinatoren. Nadat ik hier weinig reacties met toereikende informatie op kreeg, besloot ik zelf alvast aan de gang te gaan. Mijn interesses binnen de studie liggen bij Televisie en Film en de meeste vakken heb ik gevolgd in televisiewetenschappen. Het leek mij derhalve interessant om daar mijn eindwerkstuk over te schrijven. Daarnaast wilde ik me graag richten op receptie van kijkers van een televisieserie. Receptieonderzoek kost echter veel tijd en daarnaast kun je in zo'n korte tijd niet veel data in je eentje verzamelen.

In deze periode hoorde ik van een studiegenoot, Vera Vandenberghe, dat zij in dezelfde situatie als ik verkeerde en ook graag haar eindwerkstuk over televisie wilde schrijven. Vera en ik besloten met de coördinatoren van de opleiding te mailen over de mogelijkheden om samen een onderzoek uit te voeren. Dit werd goedgekeurd, maar we moesten wel allebei een eigen eindwerkstuk schrijven. We besloten een receptieonderzoek bij kinderen te doen naar de jeugdsoap SPANGAS, omdat we dit beide erg interessant vonden.

Na veel bloed, zweet en tranen en een wisseling van begeleider, is het ons toch gelukt om dit onderzoek af te ronden. Ik wil graag onze begeleider Tom Vercruysse bedanken, voor zijn betrokken feedbacksessies. Daarnaast wil ik ook Clara Pafort-Overduin bedanken, voor al haar steun en hulp bij het opzetten van ons onderzoek. En natuurlijk wil ik alle kinderen die mee hebben gewerkt bedanken, voor hun tijd en de leuke interviews. Ik heb er veel van geleerd en met veel toewijding aan dit onderzoek gewerkt.

Denise Berger, 22 januari 2015, te Utrecht.

1. INTRODUCTIE

SPANGAS is een jeugdsoap van de NCRV¹ voor een doelgroep van kinderen van negen tot en met dertien jaar. De serie probeert op een leuke en aantrekkelijke manier maatschappelijke thema's te bespreken en biedt hiermee zowel educatie als amusement.² Livingstone stelt dat soapseries voornamelijk worden ontwikkeld om te entertainen en te informeren.³ De Block sluit zich hierbij aan en stelt dat soapseries, met name voor kinderen, belangrijk zijn bij het informeren over maatschappelijke en sociale thema's.⁴ Volgens Davies⁵ en De Block⁶ presenteren kinderseries vaak educatieve boodschappen, nochtans stelt Davies ook dat kinderen vooral televisiekijken om geëntertand te worden en niet om iets te leren.⁷ DellaVigna en La Ferrara sluiten zich hierbij aan en stellen dat kinderen televisiekijken voor plezier, zonder te denken over de educatieve rol ervan.⁸ Het is met andere woorden niet duidelijk of kinderen wel degelijk een boodschap hebben aan deze educatieve laag binnen SPANGAS. Binnen dit kader wil ik in dit onderzoek bestuderen hoe kinderen betekenis geven aan educatie en entertainment in SPANGAS.

Davies stelt dat het belangrijk is om te onderzoek te doen naar educatie in kinderprogramma's die ook entertainment presenteren.⁹ Vooral receptieonderzoek zou hier goede inzichten in kunnen bieden. Ook De Block stelt dit belangrijk is, omdat er publieke bezorgdheid bestaat over de invloed van soapseries op de mening van kinderen over sociale problemen in de maatschappij. Zo kunnen de verhaallijnen in deze series verkeerde moralen uitdragen. O'Shea stelt dat, om betere inzichten te

¹ NCRV is een omroep van de Nederlandse Publieke Omroepen.

² NCRV, jaarverslag 2008, geraadpleegd op 12 november 2015, https://www.ncrv.nl/data/files/attachment/NCRV_jaarverslag08-print.pdf.

³ Sonia M. Livingstone, "Why People Watch Soap Opera: An Analysis of the Explanations of British Viewers," *European Journal of Communication* 3:1 (1988), 55, geraadpleegd op 5 november 2015, doi: 10.1177/0267323188003001004.

⁴ Liesbeth de Block, "Entertainment Education and social change: Evaluating a children's soap opera in Kenya," *International Journal of Educational Development* 32 (2012) 609, geraadpleegd op 1 oktober 2015, doi: 10.1016/j.ijedudev.2011.09.005.

⁵ Maire Messenger Davies, "Babes n'n the Hood: Pre-school Television and its Audiences in the United States and Britain" In *In Front of the Children: Screen Entertainment and Young Audiences*, ed. Cary Bazalgette en David Buckingham (Londen: Britisch Film Institute, 1995), 17.

⁶ Liesbeth de Block, "Entertainment Education and social change: Evaluating a children's soap opera in Kenya," 609.

⁷ Davies, "Babes n'n the Hood: Pre-school Television and its Audiences in the United States and Britain," 17.

⁸ Stefano DellaVigna en Eliana La Ferrara, "Economic and Social Impacts of the Media," *CEPR Discussion Paper* No. 10667 (2015), 1, geraadpleegd op 15 december 2015, doi: 10.3386/w21360.

⁹ Davies, "Babes n'n the Hood: Pre-school Television and its Audiences in the United States and Britain," 17.

bieden in waarom kinderen kijken en hoe zij mediateksten begrijpen, het belangrijk is om receptieonderzoek te doen.¹⁰ Aan de hand van een literatuurstudie concludeert ze echter dat dit nog te weinig is gedaan.¹¹ Het is dus zinvol en relevant om kinderen aan het woord te laten over hun interpretatie van kinderseries die naast entertainment ook educatie presenteren. In dit onderzoek zal ik derhalve receptieonderzoek doen naar SPANGAS bij kinderen. De onderzoeksvraag luidt:

“Hoe geven kinderen betekenis aan educatieve elementen van de jeugdsoap SPANGAS?”

Om inzicht te krijgen in hoe soapseries entertainment en educatie kunnen combineren zal ik de theorie van *entertainment-education*¹² (EE) gebruiken. Hoewel deze theorie in eerste instantie voornamelijk werd gebruikt binnen effectonderzoek¹³, verschuift de focus steeds meer naar hoe kijkers actief betekenissen geven aan mediateksten die educatie presenteren.¹⁴ Tufte stelt echter dat er nog te weinig receptieonderzoek is gedaan naar EE.¹⁵ In dit onderzoek zal ik deze theorie inzetten binnen het kader van receptieonderzoek

In het tweede hoofdstuk behandel ik het theoretisch kader rondom receptieonderzoek, de theorie over EE en ga ik in op hoe kinderen betekenis kunnen geven aan educatie volgens eerder gedaan onderzoek. Daarnaast zullen deze drie onderdelen elk de achtergrond vormen voor een deelvraag, die ik in hoofdstuk twee zal beschrijven. In het derde hoofdstuk zal ik de gekozen onderzoeksmethode van semigestructureerde interviews toelichten. Daarna zal ik in het vierde hoofdstuk een analyse doen van de verkregen data. In het vijfde hoofdstuk volgt de conclusie en in het zesde hoofdstuk zal ik in de discussie reflecteren op dit onderzoek.

¹⁰ Cathy O’Shea, “Let them speak: using reception analysis to understand children’s relationship with fiction,” *Southern African Linguistics and Applied Language Studies* 32:2 (2015), 223, geraadpleegd op 26 november 2015, doi: 10.2989/16073614.2015.1061894.224

¹¹ Idem, 224.

¹² Arvind Singhal en Everett M. Rogers, *Entertainment-education: A communication strategy for social change* (Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Ass, 1999), 9.

¹³ Arvind Singhal en Everett M. Rogers, “A theoretical agenda for entertainment-education,” *Communication theory* 12.2 (2002): 118-120, geraadpleegd op 5 november 2015, doi: 10.1111/j.1468-2885.2002.tb00262.x.

¹⁴ Arvind Singhal, Michael J. Cody, Everett M. Rogers en Miguel Sabido, *Entertainment-education and Social Change: History, Research, and Practice* (Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, 2004), 15.

¹⁵ Thomas Tufte, “Soap Opera’s and Sense-Making: Mediations and Audience Ethnography,” in *Entertainment-education and Social Change: History, Research and Practice*, ed Arvind Singhal et al. (Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 2004), 402.

2. THEORETISCH KADER

In dit hoofdstuk zal ik eerst de verschillende tradities binnen publieksonderzoek beknopt bespreken (2.1). Hierbij zal ik dieper ingaan op receptieonderzoek (2.1.1) en receptieonderzoek bij kinderen (2.1.2). Daarna zal ik de theorie over *entertainment-education* (EE) behandelen (2.2), zal ik ingaan op de rol van karakters binnen soapseries met betrekking tot EE (2.2.1) en motiveer ik kort hoe SPANGAS hierbij past (2.2.2). In 2.3 behandel ik het debat rondom educatie en entertainment en kinderen en bespreek ik hoe kinderen betekenis kunnen geven aan educatieve boodschappen, waarbij ik me focus op de koppeling aan het eigen leven (2.3.1) en identiteitsconstructie (2.3.2). De onderdelen (2.1 - 2.3) vormen elk de achtergrond en aanleiding tot een specifieke deelvraag. Deze deelvragen luiden: (1) Hoe vertellen kinderen het verhaal na? (2) Met welke karakters identificeren de kinderen zich? en (3) In hoeverre koppelen kinderen het verhaal en de karakters aan hun eigen leven?

2.1 Publieksonderzoek: tradities en kritieken

In de vroege traditie van communicatiestudies werd het publiek als *mass-audience* behandeld en stond het onderzoeken van effecten van media centraal.¹⁶ Wetenschappers gingen uit van het injectienaald-model, waarbij de mediaboodschap als het ware werd ‘geïnjecteerd’ bij het massapubliek.¹⁷ De kritiek hierop was dat mensen de boodschappen in media ook konden verwerpen en dat het publiek dus niet enkel passieve ontvangers zijn.¹⁸ Hierop ontwikkelde Katz het *uses and gratifications*-model. Het publiek selecteert hierbij actief mediateksten op basis van voornamelijk psychologische behoeften.¹⁹ Ook hier kwam kritiek op. Kijkers zouden niet altijd met een reden media selecteren²⁰ en daarnaast wordt de betekenis die de kijker geeft niet in sociale context geplaatst.²¹ Een andere traditie die rond dezelfde tijd opkwam is de etnografische benadering. Binnen deze traditie wordt elke interactie van een kijker met een mediatekst gezien als een nieuw geconstrueerde realiteit. Ook bij deze benadering staat individualiteit centraal en werden vooral langdurende onderzoeken gedaan bij vaak kleine groepen mensen in hun dagelijkse leefomgeving.²² De kritiek op deze

¹⁶ Brett Mills en David M. Barlow, *Reading Media Theory: Thinkers, Approaches and Contexts* (Harlow, England: Pearson, 2012), 132.

¹⁷ Idem, 134.

¹⁸ David Morley, *Television, Audiences and Cultural Studies* (London: Routledge, 1992), 47.

¹⁹ Denis McQuail, *Mass Communication Theory: An Introduction* (London: Sage Publications, 1994), 318.

²⁰ Paul Hodkinson, *Media, Culture and Society: An Introduction* (London: Sage, 2011), 91.

²¹ Morley, *Television, Audiences and Cultural Studies*, 47-48.

²² Mills en Barlow, *Reading Media Theory*, 602.

benadering was dat het alleen focust op micro-processen die niet gekoppeld worden aan enkele noties van institutionele macht of structurele relaties van klasse en politiek.²³

2.1.1 Receptieonderzoek: onderzoeken en kritieken

Naar aanleiding van de kritieken ontstond een nieuwe stroming binnen publieksonderzoek, namelijk de receptietheorie.²⁴ Pionier op het gebied van receptietheorie Stuart Hall ontwikkelde het *encoding/decoding-model*. Kijkers kunnen binnen dit model de mediaboodschap aannemen, verwerpen of in onderhandeling gaan over de betekenis.²⁵ Bij receptietheorie wordt het publiek als ‘actief’ beschouwd²⁶ en staan betekenissen van mediateksten niet vast.²⁷ Morley bracht deze theorie in de praktijk en deed receptieonderzoek naar *NATIONWIDE*.²⁸ Hij concludeerde dat het categoriseren binnen het *encoding/decoding-model* lastig is.²⁹ Daarnaast kwam er kritiek op receptieonderzoek, omdat de rol van de onderzoeker bij het categoriseren van reacties van kijkers zou te groot zijn.³⁰ Toch is het volgens Sturken en Cartwright zinvol om onderzoek te blijven doen naar betekenissen die door kijkers worden geconstrueerd.³¹

Ang deed receptieonderzoek naar de soapserie *DALLAS*. Ze onderzocht hoe kijkers soapserie ervaren. De reacties die ze kreeg waren heel uiteenlopend en ze concludeert dan ook dat het publiek van *DALLAS* zeer divers is.³² De focus ligt bij receptieonderzoek dus op een publiek bestaande uit individuen met verschillende achtergronden en kijkervaringen, en welke betekenissen zij ten opzichte van mediateksten construeren. In de volgende paragraaf zal ik receptieonderzoeken naar kinderen behandelen die als achtergrond dienen voor dit onderzoek.

2.1.2 Receptieonderzoek bij kinderen

Receptieonderzoek bij kinderen legt de nadruk op het begrijpen van hun mediagebruik aan de hand van hun eigen termen en perspectieven.³³ Philo deed onderzoek naar hoe kinderen van twaalf relateren aan gewelddadige beelden en karakters in de film *PULP FICTION*. Philo stelt

²³ Morley, *Television, Audiences and Cultural Studies*, 46.

²⁴ David Buckingham, “Children and Media” In *International handbook of children, media and culture*, ed. Kirsten Drotner en Sonia Livingstone (London: Sage, 2008), 220.

²⁵ Stuart Hall, “Encoding/decoding,” in *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-1979*, ed. Stuart Hall et al. (London: Routledge, 1980), 128.

²⁶ Morley, *Television, Audiences and Cultural Studies*, 329.

²⁷ Buckingham, “Children and Media”, 220.

²⁸ Morley, *Television, Audiences and Cultural Studies*, 69.

²⁹ Idem, 126-127.

³⁰ Hodkinson, *Media, Culture and Society*, 95.

³¹ Marita Sturken en Lisa Cartwright. *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture* (New York: Oxford University Press, 2009), 75.

³² Ien Ang, *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination* (London: Methuen, 1985), 10.

³³ Buckingham, “Children and Media,” 219.

dat mediateksten een belangrijke rol spelen bij het promoten van bepaalde moralen richting kinderen en dat identificatie met karakters hierbij belangrijk is.³⁴ Uit het onderzoek bleek dat de meeste kinderen zich identificeerden met de ‘coole’ karakters in de serie, maar dat de gewelddadigheid van deze karakters niet als positief werd beschouwd.³⁵ Ook Pasquier stelt aan de hand van haar onderzoek naar hoe kinderen van 10 tot en met 18 jaar genderrollen in televisieseries relateren aan zichzelf om identiteit te construeren, dat identificatie met de karakters een rol speelt bij het vormen van morele waarden.³⁶ Liesbeth de Block sluit zich, in receptieonderzoek naar de jeugdsoap THE KNOW ZONE, hierbij aan en stelt dat kinderen betekenis geven aan de sociale waarden binnen de soapserie door te refereren aan hun eigen leven.³⁷

De Block³⁸ en Philo³⁹ lieten in hun onderzoeken kinderen zelf het verhaal van de serie/film na vertellen.⁴⁰ Philo stelt dat dit *open-ended format* ervoor zorgt dat er kan worden ingegaan op de eigen interpretatie van de kinderen.⁴¹ Volgens Tufte is het belangrijk dat er onderzoek wordt gedaan naar hoe kijkers over een serie praten om te bestuderen hoe kijkers zich een narratief toe-eigenen.⁴² Aan de hand hiervan heb ik de eerste deelvraag opgesteld: “Hoe vertellen kinderen het verhaal na?” De koppeling met het eigen leven en de identificatie met karakters blijken een belangrijke rol te spelen in betekenisgeving bij kinderen. Ik zal derhalve in dit onderzoek daar voornamelijk de focus op leggen. Binnen het veld *entertainment-education* worden soapkarakters ook gezien als belangrijke dragers van educatieve boodschappen. In de volgende paragraaf zal ik dit concept behandelen en beargumenteren hoe dit binnen mijn onderzoek past.

2.2 Entertainment-education

Twee van de meest vooraanstaande wetenschappers binnen het veld van *entertainment-education* (EE) zijn Arvind Singhal en Everett Rogers. Zij definiëren EE als een proces bij soapseries waarbij naast entertainment ook een educatieve boodschap wordt uitgedragen. Kijkers bekend maken met een maatschappelijke problemen en het veranderen van de

³⁴ Greg Philo, “Children and film/video/TV violence,” in *Message Received: Glasgow Media Group Research 1993-1998*, ed. Greg Philo (New York: Taylor & Francis, 1999), 53.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Dominique Pasquier, “Teen Series Reception: Television, Audience and culture of Feelings,” *Childhood* 3:3 (1996), 354, geraadpleegd op 24 november 2015, doi: 10.1177/0907568296003003004.

³⁷ De Block, “Entertainment Education and social change: Evaluating a children’s soap opera in Kenya”, 612.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Philo, “Children and film/video/TV violence,” 53.

⁴⁰ De Block, “Entertainment Education and social change: Evaluating a children’s soap opera in Kenya”, 612.

⁴¹ Philo, “Children and film/video/TV violence,” 38.

⁴² Tufte, “Soap Opera’s and Sense-Making,” 411.

houding van kijkers staat centraal. De identificatie met soapkarakters speelt bij EE een belangrijke rol en daarom zal ik hier in de volgende paragraaf verder op ingaan.

2.2.1 EE door identificatie met karakters in soapseries

De EE-theorie werd ontwikkeld door schrijver en producent Miguel Sabido vanwege het succes van zijn Telenovella: *SIMPLEMENTE MARIA*.⁴³ Sabido stelt dat er binnen een soapserie altijd een probleemstelling is waarbij er drie soorten karakters zijn, die dienen als positieve, negatieve en twijfelende rolmodellen.⁴⁴ Dit zijn respectievelijk: karakters die de boodschap uitdragen, karakters die de boodschap verwerpen en karakters die nog twijfelen.⁴⁵ Door de ontwikkeling binnen het narratief dienen twijfelende rolmodellen, positieve of negatieve rolmodellen te worden. Hierbij zou de kijker zich ook met hen kunnen identificeren, omdat ze nog in onderhandeling zijn over de betekenis.⁴⁶

Uit onderzoeken naar *SIMPLEMENTE MARIA*⁴⁷ en de soapserie *HUM LOG*⁴⁸ bleek de identificatie met de karakters de belangrijkste reden voor de populariteit van het programma en had het gedrag van karakters als rolmodellen een positieve werking. Uit onderzoek van Vidmar en Rokeach naar de Amerikaanse serie *ALL-IN THE FAMILY* bleek echter dat kijkers zich ook kunnen identificeren met negatieve rolmodellen, in dit geval het etnisch bevooroordeelde hoofdpersonage Archie Bunker.⁴⁹ Dit noemen Singhal en Rogers *resistance*.⁵⁰ Zij stellen dat Vidmar en Rokeach met dit onderzoek het wetenschapsveld bewust hebben gemaakt van het gat tussen intenties van makers en de selectieve interpretatie van kijkers.⁵¹ Als er wordt gekeken naar de combinatie entertainment en educatie in kinderseries wordt de rol van personages als representaties van maatschappelijke problemen dus belangrijk bevonden.⁵² In de volgende paragraaf zal ik beargumenteren hoe SPANGAS binnen het kader van EE past.

⁴³ Singhal en Rogers, *Entertainment-education*, 14.

⁴⁴ Arvind Singhal et al, "Harnessing the potential of entertainment-education telenovelas," *International Communication Gazette* (1993): 1-18, 4, geraadpleegd op 5 november 2015, doi: 10.1177/001654929305100101.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Melissa Tully en Brian Ekdale, "The Team Online: Entertainment-education, Social Media, and Concreted Messages," *Television & New Media* 15:2 (2012), 142, geraadpleegd op 20 november 2015, doi: 10.1177/1527476412455952.

⁴⁷ Singhal en Rogers, *Entertainment-education*, 36.

⁴⁸ Idem, 89.

⁴⁹ Idem, 159.

⁵⁰ Idem, 125.

⁵¹ Idem, 158.

⁵² Singhal et al, "Harnessing the potential of entertainment-education telenovelas", 3.

2.2.2 EE in SPANGAS

SPANGAS is een jeugdsoap die educatie en amusement combineert en wordt uitgezonden door de NCRV, onderdeel van de NPO. De NPO dient een combinatie van informatie, cultuur, educatie en amusement te bieden.⁵³ Aansluitend hierop luidt het beleid van de NCRV: “Rode draad in het mediabeleid is ‘maatschappelijke betrokkenheid’ en de inzet voor de ‘kwaliteit van de samenleving’ (...).”⁵⁴ In het jaarverslag 2008 wordt expliciet verwezen naar de identificatie met de hoofdpersonages door de doelgroep, als verklaring voor het succes van de soap.⁵⁵ De karakters in SPANGAS worden gezien als sterke persoonlijkheden waar kinderen zich mee kunnen identificeren.⁵⁶

In het licht van EE kunnen deze karakters gezien worden als rolmodellen die een bepaalde educatieve boodschap uitdragen.⁵⁷ Dit gegeven wil ik meenemen in mijn onderzoek door middel van de tweede deelvraag: “Met welke karakters van SPANGAS identificeren de kinderen zich?” In de volgende paragraaf behandel ik kort het debat rondom entertainment en educatie in soapseries en bespreek ik hoe kinderen, door de koppeling aan het eigen leven en identiteitsconstructie, betekenis kunnen geven aan educatieve elementen van soapseries.

2.3 Kinderen en hun receptie van educatieve boodschappen in soapseries

Davies stelt dat kinderseries die niet worden gebruikt door scholen als educatief middel “[...] are aimed at the child at home, who turns to television primarily for entertainment.”⁵⁸ Davies maakt onderscheid tussen series bedoeld om op school te kijken en series bedoeld om thuis te kijken. Volgens haar kijken kinderen thuis een serie niet omdat ze er iets van willen leren, maar voornamelijk om ze het leuk vinden om te kijken.⁵⁹ DellaVigna en La Ferrara sluiten zich hierbij aan en stellen dat kinderen televisiekijken voor plezier, zonder te denken over de educatieve rol ervan.⁶⁰ Uit wetenschappelijke literatuur van Livingstone⁶¹ en De Block⁶²

⁵³ “Taken publieke omroep” Rijksoverheid.nl, geraadpleegd op 12 november 2015,

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/media-en-publieke-omroep/inhoud/taken-en-organisatie-publieke-omroep>.

⁵⁴ NCRV, jaarverslag 2008, 14, geraadpleegd op 12 november 2015,

https://www.ncrv.nl/data/files/attachment/NCRV_jaarverslag08-print.pdf.

⁵⁵ Idem, 18.

⁵⁶ “Fan van Spangas,” geraadpleegd op 29 september 2015, <http://spangas.ncrv.nl/help/ouders.php>.

⁵⁷ Singhal en Rogers, *Entertainment-education*, 66.

⁵⁸ Davies, “Babes n’n the Hood: Pre-school Television and its Audiences in the United States and Britain”, 17.

⁵⁹ Idem, 31.

⁶⁰ DellaVigna en La Ferrara, “Economic and Social Impacts of the Media,” 1.

⁶¹ Livingstone, “Why People Watch Soap Opera,” 55.

⁶² De Block, “Entertainment Education and social change: Evaluating a children’s soap opera in Kenya”, 612.

bleek echter dat soapseries, vooral bij de doelgroep kinderen, vaak bedoeld zijn om te informeren over maatschappelijke thema's. Soapseries kunnen binnen dit kader gezien worden als een belangrijke drager van educatieve boodschappen die voor sociale veranderingen kunnen zorgen.⁶³ Waarom kinderen kijken, namelijk om geëntertaind te worden, sluit niet per definitie aan bij de boodschap die soapseries willen uitdragen. Als kinderen kijken om geëntertaind te worden, hoe geven kinderen dan betekenis aan deze educatieve elementen in soapseries?

2.3.1 De koppeling aan het eigen leven

Volgens De Block is de educatieve rol van soapseries wel betekenisvol voor kinderen en koppelen kinderen de educatieve elementen in soapseries vooral aan hun eigen leven om er betekenis aan te geven.⁶⁴ Dit bleek ook uit receptieonderzoek bij volwassenen van Liebes en Katz naar de soapserie DALLAS, waarbij ze zich vooral richtten op interculturele diversiteit. Ze concludeerden dat de meeste kijkers in hun reacties aan hun eigen leven refereerden, en dat kijkers vertrouwd raakten met de karakters wat bijdroeg aan de populariteit van de soapserie. De Bruin heeft onderzoek gedaan hoe kinderen betekenis geven aan soapseries. In zijn onderzoek naar de Nederlandse soap GOEDE TIJDEN, SLECHTE TIJDEN (GTST),⁶⁵ concludeert hij dat ze dit niet alleen op basis van het verhaal doen, maar vooral door de koppeling aan hun eigen leven. De moralen in GTST hebben voor de kinderen betekenis door te refereren aan zichzelf.⁶⁶ Deze referentie noemen Liebes en Katz *referential reading*.⁶⁷ Hierbij stellen kijkers zich kritisch op ten opzichte van een mediatekst om er betekenis aan te geven. De Bruin stelt dat kinderen door te refereren aan hun eigen leven een identiteit construeren ten opzichte van anderen.⁶⁸ In dit onderzoek zal ik kijken hoe kinderen dit doen ten opzichte van SPANGAS.

⁶³ De Block, "Entertainment Education and social change: Evaluating a children's soap opera in Kenya", 609.

⁶⁴ Idem, 612.

⁶⁵ Joost de Bruin, "Dutch Television Soap Opera, Ethnicity and Girls' Interpretations," *Gazette* 63:1 (2001): 42, geraadpleegd op 15 december 2015, doi: 10.1177/0016549201063001004.

⁶⁶ Idem, 52.

⁶⁷ Tamar Liebes en Elihu Katz, *The Export of Meaning: Cross-Cultural Readings of Dallas* (New York: Oxford University, 1990), 100.

⁶⁸ Joost de Bruin, "Young Soap Opera Viewers and Performances of Self," *Particip@tions* 5:2 (2008), 6, geraadpleegd op 8 januari 2016, URL: http://www.participations.org/Volume%205/Issue%202/5_02_debruin.htm.

2.3.2 Kinderen en identiteitsconstructie

In een ander onderzoek focust De Bruin zich op de verschillende manieren waarop kinderen identiteit construeren door de referentie aan het eigen leven. Hij onderscheidt drie performatieve stijlen, namelijk: deconstructie, associatie en moralisatie.⁶⁹ Een kijker die antwoord in de deconstructie stijl kijkt verder dan de realiteit zoals in de soap gepresenteerd. In de associatie stijl richt de kijker zich op de karakters en neemt de realiteit van de soap aan. In de moralisatie stijl doet de kijker een moreel oordeel over de gebeurtenissen in de soap. Volgens De Bruin willen kinderen zich hiermee ten opzichte van anderen neerzetten als respectievelijk ‘smart self’, ‘sensitive self’ en ‘moral self’.⁷⁰ Dit heeft te maken met de sociale setting.⁷¹ Kinderen willen ten opzichte van anderen een bepaalde indruk maken. Ook willen kinderen vaak niet toegeven dat ze naar een soapserie kijken. Livingstone en Lunt stellen dan ook dat er een stigma bestaat rondom het toegeven dat je naar een soapserie kijkt.⁷² Byam schrijft dit toe aan het feit dat soapseries worden gezien als ‘laag cultuur’ en dat je jezelf, door toe te geven hiernaar te kijken, als minder intelligent neerzet.⁷³ Aanvullend hierop stelt De Bruin dat jongens vaker niet bereid zijn toe te geven dat ze naar een soapserie kijken.⁷⁴ Hier zal ik op terugkomen in de methode.

Kelley, Buckingham en Davies deden ook onderzoek naar identiteitsconstructie van kinderen in relatie tot soaps. Ze concludeerden in hun onderzoek dat kinderen van tien en elf jaar dit doen door te refereren aan hun eigen leven en op basis van soapkarakters, en zo te leren hoe het is om volwassen te zijn.⁷⁵ Eén van hun respondenten gaf in een reactie zelfs nadrukkelijk aan dat door de referentie aan het eigen leven, soapseries een educatieve rol hebben.⁷⁶ Dit sluit aan bij eerder besproken receptieonderzoek van Pasquier⁷⁷ en Philo⁷⁸ waaruit bleek dat er een verband bestaat tussen de koppeling aan het eigen leven en de educatieve rol van de soapserie. Dit zal daarom een belangrijke focus binnen dit onderzoek zijn. De deelvraag die ik hierbij stel luidt: “In hoeverre koppelen de kinderen het verhaal en

⁶⁹ De Bruin, “Young Soap Opera Viewers,” 11.

⁷⁰ Ibidem.

⁷¹ Idem, 10.

⁷² Sonia Livingstone en Peter Lunt, *Talk on Television: Audience Participation and Public Debate* (Londen en New York: Routledge, 1994), 83.

⁷³ Nancy K. Baym, *Tune in, log on: Soaps, fandom, and online community*, Vol. 3 (Sage Publications, 1999), 37.

⁷⁴ De Bruin, “Young Soap Opera Viewers,” 8.

⁷⁵ Peter Kelley, David Buckingham en Hannah Davies, “Talking Dirty: Children, Sexual knowledge and Television,” *Childhood* 6:2 (1999), 235, geraadpleegd op 15 december 2015, doi: 10.1177/0907568299006002005.

⁷⁶ Idem, 235.

⁷⁷ Pasquier, “Teen Series Reception: Television, Audience and culture of Feelings,” 354.

⁷⁸ Philo, “Children and film/video/TV violence,” 53.

de karakters aan hun eigen leven?” In het volgende hoofdstuk bespreek ik de onderzoeksmethode die ik gebruik om mijn vragen te beantwoorden.

3. METHODE

In dit hoofdstuk bespreek ik de gekozen onderzoeksmethode en beargumenteer ik de gemaakte keuzes. Als eerst zal ik de gekozen casus bespreken (3.1), daarna beschrijf ik hoe en welke soort interviews ik heb gedaan (3.2), ten derde licht ik mijn steekproef van respondenten toe (3.3) en tenslotte behandel ik de gespreksgids en de dataverwerking (3.4).

3.1 Casus: Spangalis gaat offline (S9E31-35)⁷⁹

In dit onderzoek wordt voorafgaand aan de interviews samen met de respondenten de weekaflevering van SpangaS van 18 oktober 2015 bekeken, waarin het toenemende gebruik van smartphones centraal staat. In deze aflevering wordt het veelvuldig gebruik van mobiele telefoons in gezelschap aan de kaak gesteld en wordt geprobeerd kinderen hiervan bewust te maken. Deze aflevering is als casus gekozen omdat het thema smartphones zich in de leefwereld van kinderen bevindt. Zo heeft meer dan de helft van de twaalfjarigen tegenwoordig een smartphone.⁸⁰ Daarnaast neemt het gebruik van smartphones volgens het CBS flink toe.⁸¹ Dit lijkt dus een toegankelijk en actueel onderwerp voor kinderen, waardoor het makkelijker kan zijn voor de kinderen om de vragen te beantwoorden. In de volgende paragraaf zal ik kort ingaan de discussie rondom smartphone-gebruik. In 3.1.2 zal ik beschrijven hoe dit in de weekaflevering van SPANGAS is terug te zien.

3.1.1 De discussie rondom smartphone-gebruik

Mensen lijken het tegenwoordig normaal te vinden dat mensen bijvoorbeeld in een restaurant constant hun mobiele telefoon gebruiken.⁸² Toch heeft dit volgens Kasesniemi en Rautiainen vaak een negatieve connotatie.⁸³ Zo bleek uit onderzoek van de Quest dat het grootste deel

⁷⁹ De weekafleveringen van SPANGAS hebben geen eigen nummer, maar de weekaflevering laat afleveringen 31 t/m 35 achter elkaar zien.

⁸⁰ Amanda Lenhart et al., "Social Media & Mobile Internet Use Among Teens and Young Adults," (Washington: Pew Research Center, 2010), 4, geraadpleegd op 13 januari 2016, <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED525056.pdf>

⁸¹ "CBS: Tablet verdringt bord van school," geraadpleegd op 10 februari 2016, <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/vrije-tijd-cultuur/publicaties/artikelen/archief/2015/tablet-verdringt-bord-van-school.htm>.

⁸² Lara Srivastava, "Mobile Mania, Mobile Manners," *Journal of Knowledge, Technology & Policy* 19:2 (2006), 10, geraadpleegd op 8 november 2015, doi: 10.1007/s12130-006-1020-8.

⁸³ Eija-Liisa Kasesniemi en Pirjo Rautiainen, "Mobile Culture of Children and Teenagers in Finland," in *Perpetual Contact Mobile Communicatie, Private Talk, Public Performance*, ed. James E Katz en Mark Aakhus (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), 190.

van hun lezers dit gedrag afkeurt.⁸⁴ Dit toenemende gebruik van smartphones noemen Dąbrowska en Gutkowska naar aanleiding van een Pools onderzoek: *smartphonisation*.⁸⁵ In het debat rondom *smartphonisation* bestaan volgens Harmon en Mazmanian twee stromingen. In de integratiestroming wordt de smartphone gezien als aanvulling op het dagelijks leven.⁸⁶ Binnen de desintegratiestroming worden smartphone-gebruikers gezien als ‘*distracted addicts*’ die zich niet meer kunnen focussen op de wereld om hen heen.⁸⁷ Ook Karadag et al.,⁸⁸ Ugur en Koc⁸⁹ en Roberts en David⁹⁰ zien het continue gebruik van smartphones in gezelschap of tijdens een gesprek, wat zij *phubbing* noemen, als een negatieve ontwikkeling.

Spangler en Skovira stellen dat vooral jongeren steeds meer op internet en sociale media te vinden zijn.⁹¹ Turkle stelt dat de jongeren van nu: “[...] are among the first to grow up with an expectation of continuous connection: always on, always on them.”⁹² Ze vertelden haar dat ze hun smartphone mee naar bed nemen en lijken niet zonder te kunnen.⁹³ In de weekaflevering van SPANGAS van 18 oktober 2015 proberen de makers kinderen juist te laten zien dat het gebruik van smartphones in gezelschap ‘niet gezellig’ is. Hieronder zal ik aan de hand van voorbeelden laten zien hoe *smartphonisation* is terug te zien in de weekaflevering.

3.1.1 Smartphonisation in de weekaflevering

In weekaflevering van SpangaS van 18 oktober 2015 staat het thema smartphones centraal. In het begin wordt er een negatieve situatie geschetst waarbij alle leerlingen van het Spangalis College constant hun smartphone gebruiken. In de les Engels vraagt Miss Madge, de docente,

⁸⁴ “In gezelschap hoor je niet je smartpone te bekijken,” geraadpleegd op 10 februari 2016, <http://www.quest.nl/artikel/in-gezelschap-hoor-je-niet-je-smartphone-te-bekijken>.

⁸⁵ Anna Dąbrowska en Krystyna Gutkowska, “Collaborative Consumption As a New Trend of Sustainable Consumption,” *Oeconomio* 14:2 (2015), 41.

⁸⁶ Ellie Harmon en Melissa Mazmanian, “Stories of the Smartphone in Everyday Discourse: Conflict, Tension & Instability,” *CHI '13 Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, (2013): 1055, geraadpleegd op 25 november 2015. doi: 10.1145/2470654.2466134.

⁸⁷ Idem, 1056.

⁸⁸ Ibidem.

⁸⁹ Naciye Guliz Ugur en Tugba Koc, “Time for Digital Detox: Misuse of Mobile Technology and Phubbing,” *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 195 (2015): 1023, geraadpleegd op 25 november 2015. doi:10.1016/j.sbspro.2015.06.491.

⁹⁰ James A. Roberts en Meredith E. David, “My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners,” *Computers in Human Behaviour* 54 (2016): 140, geraadpleegd op 25 november 2015, doi: 10.1016/j.chb.2015.07.058.

⁹¹ S.C. Spangler en Robert Joseph Skovira, “Digital natives and mobile technology addiction,” *Issues in Information Systems* 16.1 (2015), 2.

⁹² Sherry Turkle, *Alone Together: why we expect more from technology and less from each other* (New York: Basic Books, 2011), 16.

⁹³ Idem, 17.

aan Renée haar telefoon in te leveren.⁹⁴ Renée stelt vast dat de andere leerlingen ook op hun mobiel zitten. Miss Madge vraagt om dat “rot ding” in te leveren en ze stelt de regel in dat alle telefoons moeten worden ingeleverd tijdens de les.⁹⁵ Ook Django, één van de hoofdpersonages, valt het in de les op dat iedereen aan zijn mobiele telefoon zit “vastgeplakt”. Hij vindt dit “niet normaal”.⁹⁶ Django ontwerpt daarom twee reusachtige oren op het schoolplein om een keer niet via smartphones te communiceren en dit brengt Miss Madge op het idee om een internetverbod in te stellen.⁹⁷ Andere personages zijn hier in eerste instantie niet blij mee. Shirley zegt als zij en haar vrienden zich vervelen dat: “Zonder internet kan ik net zo goed dood zijn”.⁹⁸ Django zet dan een ‘detectivespel’ op om zijn vrienden te laten zien dat er leukere dingen te bedenken zijn dan constant op je smartphone te zitten.⁹⁹ Als zijn vrienden dit uiteindelijk oplossen zegt hij: “Dit was toch veel leuker dan naar al die mobieltjes staren?”¹⁰⁰ Centraal in de aflevering staat dus dat Django zijn vrienden (Lef, Shirley en Renée) probeert te overtuigen dat ze minder hun smartphone moeten gebruiken. Django is in deze aflevering dus het positieve rolmodel die de boodschap probeert over te dragen op de kijker. Zijn vrienden fungeren als twijfelende rolmodellen die overgehaald dienen te worden. Aan het begin van de aflevering wordt een negatieve situatie geschetst, waarbij alle kinderen continue op hun smartphone zitten. Er zijn echter geen duidelijke rolmodellen die de gehele aflevering tegen de boodschap zijn. De karakters en het onderwerp smartphones hierboven beschreven, zullen een belangrijke rol vervullen tijdens de interviews.

3.2 Viewing en semigestructureerde interviews

Als het gaat om receptieonderzoek is het uitvoeren van interviews een veel gehanteerde methode.¹⁰¹ Volgens Schröder et al. worden bij receptieonderzoek interviews gebruikt om inzichten te krijgen in betekenissen die kijkers geven aan specifieke mediaproducten in relatie

⁹⁴ Miss Madge in SpangaS. “Weekoverzicht SpangaS,” 08:10, 18 oktober 2015, bekeken op 22 oktober 2015, http://www.npo.nl/weekoverzicht-spangas/18-10-2015/KN_1672996.

⁹⁵ Idem 08:37.

⁹⁶ Django in SpangaS. “Weekoverzicht SpangaS,” 17:16, 18 oktober 2015, bekeken op 22 oktober 2015, http://www.npo.nl/weekoverzicht-spangas/18-10-2015/KN_1672996.

⁹⁷ Idem, 23:16.

⁹⁸ Shirley in SpangaS. “Weekoverzicht SpangaS,” 26:20, bekeken op 22 oktober 2015, 18 oktober 2015, http://www.npo.nl/weekoverzicht-spangas/18-10-2015/KN_1672996.

⁹⁹ “Weekoverzicht SpangaS,” 18 oktober 2015, bekeken op 22 oktober 2015, http://www.npo.nl/weekoverzicht-spangas/18-10-2015/KN_1672996.

¹⁰⁰ Django in SpangaS. “Weekoverzicht SpangaS,” 50:45.

¹⁰¹ Mills en Barlow, *Reading Media Theory*, 600.

tot hun leefwereld.¹⁰² Dit sluit aan bij mijn onderzoek, aangezien ik wil weten welke betekenissen kinderen aan SPANGAS geven. Ik wil vooral de kinderen zelf aan het woord laten en zo weinig mogelijk sturen. Het is echter wel belangrijk dat bepaalde vragen aan bod komen, zoals het thema smartphones. Derhalve heb ik gekozen voor semi-gestructureerde interviews.¹⁰³ Hierbij staan de topics met een aantal belangrijke vragen vast, maar is er ruimte om door te vragen op antwoorden van de respondenten (*probing*).¹⁰⁴ De gespreksgids dient als basis en is handig om te voorkomen dat er onderwerpen worden vergeten.¹⁰⁵

Voorafgaand aan het interview is er een korte *small talk*, om de kinderen op hun gemak te stellen. Hierna wordt samen met de respondent de eerder besproken weekaflevering gekeken (*viewing*). Door het hanteren van een *viewing* krijg je als interviewer een direct beeld van wat de kinderen van de aflevering vinden.¹⁰⁶ Hierna stel ik aan de hand van de gespreksgids de kinderen vragen over de aflevering. De interviews duren rond de 25 minuten per kind. Er is gekozen om de interviews bij de kinderen thuis te houden, omdat de kinderen SPANGAS ook binnen deze context kijken en ze zich hier waarschijnlijk meer op hun gemak voelen. De interviews zijn ten behoeve van dataverwerking opgenomen en getranscribeerd.¹⁰⁷ Hiervoor is toestemming van de ouders gevraagd. Na de interviews kregen de kinderen cadeaubon als bedankje voor de medewerking aan het onderzoek.

3.3 Steekproef

In dit onderzoek zijn negen Nederlandse meisjes geïnterviewd.¹⁰⁸ Dit betreft acht interviews waaronder één pilotinterview en één duo-interview.¹⁰⁹ Aan de hand van *convenience sampling*¹¹⁰ zijn de kinderen gekozen als respondenten. De criteria voor de selectie zijn dat het kind negen tot en met dertien jaar is en regelmatig SPANGAS kijkt. Het is belangrijk dat de kinderen regelmatig kijken omdat ze dan vertrouwd zijn met het verhaal en de karakters. Ze

¹⁰² Kim Christian Schröder, Kirsten Drotner, Stephen Kline en Catherine Murray, *Researching Audiences* (London: Arnold, 2003), 143.

¹⁰³ Dit is in overleg met de begeleider, Tom Vercryusse, besloten.

¹⁰⁴ Hendrika R. Boeije, *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen* (Den Haag: Boom onderwijs, 2014, 2^e druk), 79.

¹⁰⁵ Dirk Benjamin Baarda, *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het uitvoeren van kwalitatief onderzoek* (Noordhoff Uitgevers: Groningen/Houten, 2013), 150.

¹⁰⁶ Liebes en Katz, *The Export of Meaning*, 6.

¹⁰⁷ Alle audiofragmenten van de interviews en de transcripten zijn ingediend bij begeleider Tom Vercryusse.

¹⁰⁸ Vera Vandenberghe en ik hebben samengewerkt aan de dataverzameling. Derhalve heb ik vier interviews afgenomen en getranscribeerd, en Vera ook vier. Wie welk interview heeft afgenomen, is terug te vinden in bijlage I.

¹⁰⁹ Naar aanleiding van de resultaten van zeven interviews is in overleg met mijn onderzoekspartner Vera Vandenberghe, besloten om twee van de respondenten samen te interviewen, om meer interactie te genereren. Dit interview heb ik afgenomen.

¹¹⁰ Martin N Marshall, "Sampling for qualitative research," *Family Practice* 13:6 (1996), 523, geraadpleegd op 15 december 2015, doi: 10.1093/fampra/13.6.522.

kunnen derhalve meer over SPANGAS vertellen dan kinderen die niet doen. Er is eerst aan de ouders gevraagd of ze regelmatig kijken en daarna aan de kinderen zelf, beiden gaven aan dat dit zo is. De leeftijd van de geïnterviewde meisjes ligt tussen de tien en dertien jaar. Dit valt, aangegeven door de makers van SPANGAS, binnen de doelgroep van de serie.¹¹¹ Hiervan gaan vier kinderen naar de basisschool en vijf naar de middelbare school. In mijn resultaten zal ik kijken of dit verschil invloed heeft op de gegeven antwoorden. In verband met de casus is de kinderen gevraagd of zij een smartphone bezitten. Dit bleek in alle gevallen zo te zijn. Voorafgaand aan het interview is de kinderen enkel uitgelegd dat ze een aflevering te zien krijgen en dat zij hier in een gesprek hun mening over mogen geven. Ze hadden geen voorkennis over het doel van het onderzoek om sturing te voorkomen.

Er zijn ook vijf jongens binnen de leeftijd negen tot en met dertien gevraagd als respondent, maar ze gaven allemaal aan niet te kijken of niet mee te willen werken aan het onderzoek. Er is dus een significante non-respons van jongens. Dit heeft invloed op de representatie van de steekproef en de verkregen resultaten. Dit zal ik verder behandelen in de discussie. In bijlage I is een tabel opgenomen met de respondenten en hun algemene informatie. Alle respondenten hebben een pseudoniem toegewezen gekregen die gebruikt zal worden in dit onderzoek.

3.4 Gespreksgids en dataverwerking

Zoals hierboven vermeld hanteer ik voor de structuur van de interviews een gespreksgids (bijlage II). Naar aanleiding van een pilotinterview zijn aanvullende vragen opgesteld, om zo betere resultaten te kunnen vergaren. Het interview was erg kort, de respondent vond het moeilijk om uit zichzelf veel te vertellen en was ze erg nerveus. In de andere interviews vroeg ik de kinderen daarom meer te beschrijven over wat ze zien, stelde ik ze meer vragen over de karakters en vroeg ik de kinderen na de *viewing* eerst wat ze van de aflevering vonden, om met een makkelijkere vraag te beginnen. De gespreksgids bestaat uit drie hoofdvragen die zijn opgesteld aan de hand van de wetenschappelijke literatuur, zoals behandeld in het theoretisch kader. Deze vragen dienen om antwoord te geven op de deelvragen.

Bij de eerste hoofdvraag vroeg ik de kinderen waar de aflevering volgens hen over gaat, om te achterhalen welke gebeurtenissen en thema's de kinderen zelf belangrijk vinden. Hiermee beoog ik antwoord te geven op de eerste deelvraag: "Hoe vertellen de kinderen het

¹¹¹ "Fan van Spangas," geraadpleegd op 29 september 2015, <http://spangas.ncrv.nl/help/ouders.php>.

verhaal na?” In de resultaten is vooral gelet op welke verhaallijnen en karakters de kinderen benoemen en of zij dit refereren aan zichzelf. Zoals eerder vastgesteld dienen bij EE, de karakters als verschillende rolmodellen om een boodschap uit te dragen. De deelvraag die ik hierbij stel luidt: Met welke karakters identificeren de kinderen zich? Ik vraag de kinderen derhalve wie ze het leukste karakter vinden en wie ze niet leuk vinden, en op wie ze zichzelf vinden lijken of juist niet. In de analyse focus ik vooral op hoe de respondenten de karakters beschrijven en hoe ze hiermee een eigen identiteit construeren. Hiervoor zal ik de concepten van de bruin gebruiken. De derde deelvraag vraag “In hoeverre koppelen de kinderen het verhaal en de karakters aan hun eigen leven?” is opgesteld om erachter te komen hoe de kinderen de thema’s en karakters aan hun eigen leven koppelen. Hierbij stel ik de vraag of ze dingen uit SPANGAS in hun eigen leven herkennen. In de analyse zal ik letten op hoe kinderen deze koppeling maken en hoe ze over het thema *smartphonisation* spreken. In de gespreksgids zijn ook *probing*-vragen opgenomen, die dienen als richtlijn in het gesprek. Een voorbeeld is transcript is opgenomen in bijlage III.

De analyse in het volgende hoofdstuk is opgedeeld in drie delen, waarbij ik telkens beoog antwoord te geven op een deelvraag. De dataverwerking bestond uit verschillende fases. Ten eerste zijn alle interviews getranscribeerd en volledig doorgelezen.¹¹² De transcripten zijn vervolgens open gecodeerd, om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen en te vermijden dat er resultaten over het hoofd worden gezien. Tot slot is in de functie van de onderzoeksvraag gericht geprobeerd de data te analyseren, om antwoord te kunnen geven op de deelvragen en uiteindelijk de onderzoeksvraag. Door de geringe eigen bijdrage van de respondenten bleven de antwoorden dichtbij de structuur van de gespreksgids. Hierdoor is de gevonden data vaak in overeenstemming met hetgeen waarop is gefocust in dit onderzoek.

¹¹² Vera Vandenberghe en ik hebben heb beide onze eigen interviews getranscribeerd. Deze hebben we daarna gezamenlijk doorgenomen.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk beschrijf ik een analyse van de verkregen resultaten. Ten eerste bespreek ik de rol van SPANGAS in het leven van de kinderen, en ook hoe kinderen in het algemeen over SPANGAS denken (4.1). Daarna behandel ik, naar aanleiding van de resultaten, de antwoorden op de deelvragen (4.2-4.4).

4.1 De rol van SPANGAS in het leven van de kinderen

Voorafgaand aan de *viewing* zijn vragen gesteld over SPANGAS in het algemeen en over de kijkcontext van de respondenten. Hierbij wilde ik onderzoeken hoe zij zich verhouden ten opzichte van de jeugdsoap. De respondenten zijn gevraagd hoe vaak, met wie en waarom ze SPANGAS kijken. Voorafgaand aan het onderzoek gaven de kinderen aan dit regelmatig SPANGAS te kijken. In de interviews gaven ze echter aan dat niet zoveel kijken als vroeger. Daarnaast dachten ze dat vriendinnen niet keken, kijkers van SPANGAS jonger zijn dan zichzelf en dat ze vooral meekijken met jongere broertjes of zusjes. Het is mogelijk dat kinderen niet willen toegeven dat ze er zelf graag naar kijken. Zoals eerder besproken bestaat er volgens De Bruin¹¹³ en Livingstone en Lunt,¹¹⁴ een stigma rondom het toegeven dat je naar een soapserie kijkt. De kinderen zouden ten opzichte van mij, als interviewer, indruk kunnen willen maken door te stellen dat zij zelf te oud zijn om naar SPANGAS te kijken. Dit kan invloed hebben op mijn verkregen resultaten.

Ik vroeg de respondenten voorafgaand aan de *viewing* ook om SPANGAS te beschrijven in drie woorden. De meest genoemde antwoorden waren ‘leuk’ en ‘grappig’. Eef (V,10) en Britt (V,13) gaven hier aan dat SPANGAS ‘leerzaam’ kan zijn omdat het laat zien hoe het is om naar de middelbare school te gaan. Dit sluit aan bij onderzoek van Kelley, Buckingham en Davies, die stellen dat kinderen door soaps te relateren aan hun eigen leven, ze kunnen leren hoe het leven er in de toekomst uit kan zien.¹¹⁵ Ook Roos (V,12) benoemt dit:

ROOS: [...] ik denk met name omdat je dan kunt zien hoe het op de middelbare school gaat, maar nu je zelf op de middelbare school zit dan, ja als het daar pauze is weet je wel dan is het zo rustig als het bij ons in een tussen uur is, ja het is wel veel rustig

¹¹³ De Bruin, “Young Soap Opera Viewers,” 10.

¹¹⁴ Livingstone en Lunt, *Talk on Television: Audience Participation and Public Debate*, 83.

¹¹⁵ Kelley, Buckingham en Davies, “Talking Dirty,” 234.

daar, maar ik denk dat ik het met name daarom keek in groep 8 en in groep 7 zoiets [...]. (interview 8, 76-81)

De setting van SPANGAS, namelijk een middelbare school, lijkt door Eef, Brit en Roos beschouwd te worden als educatief element. Ze geven hier betekenis aan door te refereren aan hun eigen leven. Dit sluit aan bij eerder besproken onderzoeken naar receptie bij kinderen (cf. Supra, p 12-13).

4.2 Het verhaal navertellen

In eerder besproken onderzoeken stellen De Block¹¹⁶, Philo¹¹⁷ en Tufte¹¹⁸ dat het belangrijk is om kinderen te laten vertellen over een mediatekst om te bepalen hoe zij hier betekenis aan geven. In dit onderzoek vertelden de respondenten het verhaal voornamelijk na op basis van karakters en gebeurtenissen, zonder hierbij waardeoordelen te doen of te refereren aan hun eigen leven. Het thema smartphones werd vaak benoemd als het meest belangrijke wat er in de aflevering gebeurt. Op de vraag “Waar gaat de aflevering volgens jou over?” antwoordt Daphne (V,12)¹¹⁹:

DAPHNE: ... nou, veel verschillende dingen eigenlijk wel. Eh wat mij het meest opviel was dat met die.. dat stuk met dat die jongen die over die mobieltjes zeg maar dat die iedereen alleen maar op hun mobiel keek.

(Interview 4, 98-105)

Hier benoemd ze het centrale thema *smartphonisation* en beschrijft ze Django's rol hierin. In de gekeken aflevering sluit de rector, Miss Madge, het internet af. Dit werd ook vaak gezien als het belangrijkste onderwerp. Zo gaf onder andere Roos (V,12) aan dat de rest van de verhaallijnen hier mee te maken hebben:

¹¹⁶ De Block, “Entertainment Education and social change: Evaluating a children’s soap opera in Kenya”, 612.

¹¹⁷ Philo, “Children and film/video/TV violence,” 53.

¹¹⁸ Tufte, “Soap Opera’s and Sense-Making,” 411.

¹¹⁹ Dit interview is afgenomen door mijn onderzoekspartner Vera Vandenberghe.

ROOS: Ja ik denk over dat ene dat internet als het ware afgeschaft werd want ja het eh eh all-alle andere verhalen die liepen ja als het ware om het om dat verhaal heen, die gingen er door heen en na schooltijd en dat soort dingen. (Interview 8, 162-165)

In dit onderzoek geven kinderen bij het na vertellen van het verhaal dus vooral betekenis op basis van karakters en gebeurtenissen, waarbij smartphones en internet als belangrijkste onderwerpen worden genoemd en de karakters Django en Miss Madge een belangrijke rol spelen. Hier lijken ze geen betekenis te geven op basis van educatieve elementen. Alleen Eef (V,10) benoemd het educatieve element van het thema *smartphoniastion*. Op de vraag wat zij het belangrijkste in de aflevering vindt, antwoordt ze:

EEF: Ehm... eigenlijk dat je leert dat niet de wereld bestaat uit alleen maar mobieltjes en dat soort dingen. (Interview 5, 276-277)

De eerste deelvraag luidt: ‘Hoe vertellen de kinderen het verhaal na?’ Uit voorgaand onderzoek bleek dat kinderen dit voornamelijk betekenis geven aan mediateksten op basis van de referentie aan het eigen leven en door middel van identificatie met de karakters (cf. supra, p. 8-9), vooral als het een serie betreft die educatie presenteert (cf. supra, p 12-13). De gevonden resultaten lijken hier niet mee in overeenstemming. De geïnterviewde meisjes, met uitzondering van Eef, van tien tot en met dertien jaar lijken, bij het navertellen van het verhaal, vooral betekenis te geven aan het verhaal zoals gepresenteerd in SPANGAS en niet zozeer op basis van de educatieve elementen.

4.3 Identificatie met karakters en rolmodellen

Aan de hand van voorgaand onderzoek naar receptie en EE heb ik vastgesteld dat soapkarakters kunnen fungeren als een belangrijk educatief element (cf. supra, p. 10). Hierbij staat identificatie met deze karakters centraal. Ik heb vooral gelet op hoe de respondenten de karakters beschreven en of ze hierbij refereren aan zichzelf. De meeste respondenten identificeerden zich met Renée en Shirley. Sommige respondenten gaven aan op niemand te lijken, maar wilde vaak wel graag meer op een bepaald karakter lijken. Dit sluit aan bij onderzoek van Pasquier, waarin zij stelt dat jongeren alternatieve identiteiten kunnen

overwogen op basis van karakters in jeugdseries.¹²⁰ De respondenten deden dit door karaktereigenschappen te benoemen die de respondenten zelf zouden willen bezitten, zoals Roos (V,12) en Eva (V,12) hier doen:

DENISE: Oke en is er wel iemand waar je op meer op zou willen lijken? Dat je denkt nou dat..

ROOS: ..ja ja wel een beetje doorzettingsvermogen van Renée want die gaat iedere pauze oefenen [...]

DENISE: Oke

EVA: En ik wil die Shirley, dat ik zo vrolijk ben de hele tijd. (Interview 8, 226-235)

Volgens De Bruin kan gender bij het identificatieproces een rol spelen. Zo concludeert hij in zijn onderzoek dat meisjes zich vooral focussen op de vrouwelijke personages van GTST.¹²¹ Als we kijken naar het positieve rolmodel in deze aflevering, Django, is het dus mogelijk dat er geen identificatie plaatsvindt op basis van genderverschillen. De respondenten identificeerden zich in dit onderzoek vooral met de vrouwelijke karakters, Renée en Shirley. Deze karakters fungeren, zoals eerder vastgesteld, als twijfelende rolmodellen die door het positieve rolmodel, Django, overgehaald dienen te worden (cf. supra, p. 16). Sommige respondenten twijfelden dan ook over de boodschap. Zo stelt Carolien (V,12)¹²²:

Carolien: Nou aan de ene kant wel goed, maar aan de andere kant niet echt, want ja ehm.. een iemand die had z'n smartphone volgens mij voor internet nodig ehm om de dieren zeg maar beter te geven ofzo en ja daarom had 'ie hem dus wel nodig. (Interview 3, 116-119)

De meeste respondenten stonden positief ten opzichte van Django en vonden ook dat het niet 'gezellig' is om continue je smartphone te gebruiken. Er lijkt een verband te bestaan tussen wat de respondenten van de karakters vinden en hoe zij over het thema smartphones denken. Zo vindt één respondent Django het leukste karakter, namelijk Daphne (V, 12). Ze is het dan ook met hem eens en stelt dat het niet sociaal is om de hele tijd op je smartphone te zitten.

¹²⁰ Pasquier, "Teen Series Reception," 354

¹²¹ De Bruin, "Young Soap Opera Viewers," 4-5.

¹²² Dit interview is afgenomen door mijn onderzoekspartner Vera Vandenberghe.

Een andere respondent, Femke (V,13), gaf juist aan dat ze Django “stom” vindt en is het ook niet eens met de boodschap:

DENISE: Welke vind je niet leuk?

FEMKE: Django..

DENISE: Ja waarom niet?

FEMKE: Nou die heeft ervoor gezorgd dat je niet meer op je mobiel mag.

DENISE: En dat vind je stom?

FEMKE: Ja.. iedereen mag dat toch zelf bepalen wat ie doet. (Interview 6, 124-129)

Ze doet hier een moreel oordeel over zijn acties en zet zichzelf neer als, zoals De Bruin definieert, ‘*moral self*’.¹²³ De Bruin stelt dat kinderen door betekenis te geven aan karakters, hun eigen identiteit construeren.¹²⁴ De meeste respondenten deden dit door te associëren en presenteren zichzelf als *sensitive self*¹²⁵. Dit deden Roos (V,12) en Eva (V,12) door zich bij het bespreken van de situatie van Tinco, een van de karakters, in zijn situatie te verplaatsen:

EVA: Ik vind Tinco een beetje een chagrijn hah..

ROOS: ..haha ja..

EVA:.. ja..

ROOS: ..ja maar in deze ja in deze aflevering zou ik denk ik wel zo chagrijnig in beeld gebracht worden omdat, omdat je ouders waarschijnlijk gaan scheiden en dat soort dingen..

EVA: ..ja.. (Interview 8, 191-197)

De tweede deelvraag luidt: ‘Met welke karakters identificeren de kinderen zich?’ Naar aanleiding van de resultaten kan ik concluderen dat meisjes van tien tot en met dertien jaar vooral betekenis geven aan de karakters als educatieve elementen door karaktereigenschappen te associëren aan zichzelf en hiermee een eigen identiteit te construeren. Ze identificeren zich met twijfelende rolmodellen, namelijk Renée en Shirley en zijn het meestal eens met Django. Er lijkt dus samenhang te bestaan in wat de respondenten van de karakters vinden en hoe zij over het thema *smartphonisation* denken. Dit sluit aan bij voorgaand onderzoek naar

¹²³ De Bruin, “Young Soap Opera Viewers,” 11.

¹²⁴ Ibidem.

¹²⁵ Ibidem.

entertainment-education.¹²⁶ Leeftijd en scholing bleken geen invloed te hebben op identiteitsconstructie.

4.4 Koppeling aan het eigen leven

Uit de hierboven besproken resultaten bleken verschillende educatieve elementen betekenis te hebben voor de respondenten door de koppeling aan het eigen leven. Zo bleken de setting (4.1) en de karakters (4.3) door de kinderen betekenisvol te zijn als educatieve elementen. Op één respondent na, koppelden de respondenten thema *smartphonisation* niet direct aan hun eigen leven, maar wel na *probing*. De kinderen zagen het toenemende gebruik van smartphones veel terug in hun eigen leven. Zo bespraken Eva (V,12) en Roos (V,12) hoe ze dat bij hun op school terug zien:

EVA: ..iedereen zit dan op z'n telefoon echt..

[...]

ROOS: ..dat is gewoon zo erg..

EVA: ..ja mobiele eenheid..

ROOS: ..dat deed ik ook in het begin ook dat je verveelt en dat niemand gaat praten en dan zo van ja dan ga ik maar eventjes op instagram kijken ofzo, maar het leukste is wel om elkaar aan te kunnen kijken en dan gewoon te praten. (Interview 8, 375-383)

Net als Roos waren de meeste kinderen het eens met de boodschap om minder je smartphone te gebruiken in gezelschap en op school, zoals in de vorige paragraaf ook is vastgesteld. Dit resultaat is zowel terug te zien bij kinderen die aangaven zelf veel hun smartphone gebruiken als bij kinderen die aangaven dit niet veel te doen. Een ander veel terugkomend onderwerp is het afsluiten van het internet. Dit werd door de meeste respondenten door te refereren aan hun eigen leven niet als positief beschouwd. Ik vroeg Carolien (V,12) wat ze ervan vindt dat Miss Madge het internet afsluit:

CAROLIEN: Nou ikzelf, als het mij zou overkomen, dan zou ik het niet echt goed vinden zeg maar [...]

DENISE: Wat vind je er niet goed aan, aan dat ze het afsluit?

¹²⁶ Singhal et al, "Harnessing the potential of entertainment-education telenovelas", 3.

CAROLIEN: Nou dat er bijvoorbeeld als je echt iets nodig hebt, dat je dan niet meer mag doen, en voor het huiswerk dat moeten ze ook allemaal online doen en dat kan dus niet meer. (Interview 3,159-170)

Hier refereert ze aan haar eigen leven en stelt dat leven zonder internet niet mogelijk is. Dit sluit aan bij Turkles constatering dat kinderen niet meer zonder mobiele telefoons en internet kunnen.¹²⁷ De meeste respondenten zijn het eens met de boodschap om minder op je smartphone te zitten, maar denken dus dat het echte leven zonder mobiele telefoons en internet niet waarschijnlijk is. Eva (V,12) en Roos (V,12) stellen dat je op school niet zonder je smartphone kunt:

EVA: En eh.. ja het probleem als je geen mobiele telefoon hebt, als je dan iemand z'n telefoon uit heeft laten vallen, kijk ik had 1 keer me telefoon niet mee dan heb je 'm net nodig en moet je aan iedereen vragen enzo ja..

ROOS: ..het is..

EVA: .. je moet altijd je mobiele telefoon mee hebben anders heb je een probleem. (Interview 8 , 462-466)

De respondenten wezen ook het construct van SPANGAS. Een presenteren zich als '*smart self*'.¹²⁸

ROOS: [...] bij SPANGAS is zie je wel veel meer dat het echt een serie is die gemaakt is, want dat van die mobieltjes dat zou op een gewone school eigenlijk haast nooit voorkomen. Ja misschien wel is, maar niet zozeer dat dan iedereen zich d'r aan houdt [...] (Interview 8, 548-553)

Net als Roos stellen de meeste respondenten dat het dagelijks leven zonder smartphones en internet, zoals in SPANGAS het geval, niet in het echte leven voor zou kunnen voorkomen. Ze gaven echter wel aan dat SPANGAS laat zien hoe het op de middelbare school is. Hier lijkt hier een tegenstelling te bestaan. Er bleek geen verschil in leeftijd en scholing.

¹²⁷ Turkle, *Alone Together: why we expect more from technology and less from each other*, 17.

¹²⁸ De Bruin, "Young Soap Opera Viewers," 11.

De derde deelvraag luidt: ‘In hoeverre koppelen de kinderen het verhaal en de karakters aan hun eigen leven?’ Uit voorgaand onderzoek bleek dat een educatie in soapseries betekenis kan hebben voor kinderen door de referentie aan het eigen leven (cf. supra 12-13). De resultaten van dit onderzoek lijken hiermee in overeenstemming. De respondenten koppelden de setting, de karakters en gebeurtenissen aan hun eigen leven en construeerden hiermee een identiteit. Dit deden ze meestal op basis van deconstructie en associatie. Ze koppelen het thema smartphones vooral terug aan zichzelf, door situaties te schetsen die ze zelf hebben meegemaakt. De setting en de karakters hadden als educatieve elementen betekenis voor de respondenten door de koppeling aan het eigen leven. De respondenten geven ook betekenis aan het thema smartphones als educatief element, door te stellen dat ze zich wel bewust zijn van *smartphonisation*, maar dat de oplossing die SPANGAS biedt niet waarschijnlijk is in hun eigen leven.

5. CONCLUSIE

In dit onderzoek tracht ik antwoord te geven op de vraag: “Hoe geven kinderen betekenis aan de educatieve elementen van de jeugdsoap SPANGAS?” Uit de wetenschappelijke literatuur debat bleek dat kinderen vooral televisiekijken om geëntertaint te worden en niet omdat ze het leerzaam vinden, maar dat door de referentie aan je eigen leven en identificatie met karakters, soapseries toch een educatieve rol kunnen hebben. De resultaten van dit onderzoek lijken hiermee in overeenstemming. De respondenten benoemden de setting, de karakters en het thema *smartphonisation* als educatieve elementen en gaven hier betekenis aan door dit te koppelen aan hun eigen leven. Verschil in leeftijd en scholing leverde geen verschillende resultaten op.

De setting bleek betekenisvol als educatief element, omdat het kan laten zien hoe het leven op de middelbare school is. Dit sluit vooral aan bij onderzoek van Kelley, Buckingham en Davies. Ten tweede bleken de voornamelijk de vrouwelijke karakters een educatieve rol te hebben. De respondenten identificeerden zich vooral met deze karakters door te associëren aan zichzelf en construeerden hiermee een eigen identiteit. Dit is in overeenstemming met onderzoek van de Bruin. Ook sluiten de resultaten aan bij de theorie van *entertainment-education*. Er bleek namelijk samenhang te bestaan in wat kinderen van een karakter vinden en hoe ze over het thema *smartphonisation* denken. De meeste meisjes identificeren zich vooral met de vrouwelijke karakters Renée en Shirley, die als twijfelende rolmodellen dienen. Zij sloten zich vaak ook aan bij de boodschap of twijfelde hier nog over. Dit kan te wijden zijn aan gender. Tenslotte bleek het thema *smartphonisation* betekenisvol als educatief element voor de respondenten, door situaties te schetsen uit hun eigen leven. Ze stellen dat het inderdaad niet “gezellig” is om continue je smartphone te gebruiken. Nochtans denken ze dat smartphones en internet onmisbaar zijn en vinden derhalve het “offline gaan” in SPANGAS niet erg realistisch. Ze geven betekenis aan het centrale thema als educatief element in SPANGAS door de koppeling aan het eigen leven. Dit sluit aan bij voorgaand onderzoek naar receptie bij kinderen. De respondenten in dit onderzoek doen dit door het probleem dat in SPANGAS wordt gepresenteerd te erkennen, maar vervolgens te relateren aan hun eigen leven en onderhandeling te gaan over de waarschijnlijkheid van de oplossing die SPANGAS biedt.

6. DISCUSSIE

Het is belangrijk om een aantal reflecties te doen op de verkregen resultaten. Ten eerste is gebleken dat het moeilijker is dan verwacht om kinderen veel te laten vertellen. De kinderen gaven aan nerveus te zijn en dat ze het moeilijk vonden om antwoorden te bedenken. Naarmate ik meer interviews had afgenomen, heb ik steeds beter geleerd hoe ik de kinderen vragen moest stellen om de interviews gaande te houden. De interviews duurden gemiddeld 25 minuten, wat vrij kort is. Om deze reden is na de reflectie van 7 interviews¹²⁹, besloten ook nog een duo-interview af te nemen, meer interactie te genereren. Dit bleek inderdaad meer data op te leveren. Een goede methode om nog meer interactie te creëren tussen respondenten, is het hanteren van focusgroepen, zoals De Bruin doet in zijn onderzoek. Daarnaast kunnen focusgroepen inzicht bieden in hoe kinderen zich ten opzichte van elkaar en de soapserie positioneren.¹³⁰ Vanwege de tijdsbeperking van dit onderzoek konden er geen focusgroepen opgezet worden.

Ten tweede leek er geen verschil in leeftijd, of een verschil tussen basisschool kinderen en middelbare scholieren, te zijn. Dit is echter een kleinschalig onderzoek met een klein aantal respondenten en geringe verschillen in leeftijd. Daarnaast leek er een stigma te hangen rondom het kijken naar SPANGAS bij meisjes van de leeftijd tien tot en met dertien. Kinderen van deze leeftijd zouden zich ten opzichte van mij, in verband met identiteitsconstructie, kunnen willen presenteren als intelligenter en volwassener.¹³¹ De meeste respondenten gaven dan ook aan dat de serie bedoeld is voor kinderen die jonger zijn dan zijzelf. De leeftijd van de respondenten heeft daarmee invloed op de resultaten. Ook was er een non-respons van jongens. De Bruin schrijft dit toe aan het feit dat meisjes vaker naar soapseries kijken dan jongens en dat jongens over het algemeen minder bereid zijn om hierover te praten.¹³² Door de kleinschaligheid is het moeilijk om representatieve conclusies te trekken. In vervolgonderzoek zou het interessant zijn om een grotere groep, met zowel jongens als meisjes en grotere verschillende in leeftijd te genereren, om meer te focussen op dit stigma.

Het laatste punt van reflectie is de gekozen casus, met als onderwerp smartphones en internet. Dit is een onderwerp die kinderen veel terugzien in hun eigen leven en ze hadden zelf ook allemaal een smartphone. Een koppeling naar het eigen leven is daarom misschien

¹²⁹ Ik heb samen met Vera, op de interviews gereflecteerd.

¹³⁰ De Bruin, "Young Soap Opera Viewers," 10.

¹³¹ Ibidem.

¹³² Idem, 8.

makkelijker gemaakt. Daarnaast hangt er wellicht geen taboe op dit onderwerp en dat heeft invloed op de manier waarop kinderen met het thema omgaan. De keuze van deze casus kan derhalve een rol spelen bij de gevonden resultaten. Vervolgonderzoek zou zich meer kunnen richten op moeilijker bespreekbare thema's.

LITERATUUR

- Ang, Ien. *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. London: Methuen, 1985.
- Baarda, Dirk Benjamin. *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers, 2013.
- Block, Liesbeth de. "Entertainment Education and social change: Evaluating a children's soap opera in Kenya." *International Journal of Educational Development* 32 (2012): 608-614. Geraadpleegd op 3 oktober, 2015. doi: 10.1016/j.ijedudev.2011.09.005.
- Boeije, Hendrika, R. *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Den Haag: Boom onderwijs, 2014, 2^e druk.
- Bruin, Joost de. "Dutch Television Soap Opera, Ethnicity and Girls' Interpretations." *Gazette* 63:1 (2001) 41-56. Geraadpleegd op 15 december 2015. doi: 10.1177/0016549201063001004.
- Bruin, Joost de. "Young Soap Opera Viewers and Performances of Self. " *Particip@tions* 5:2 (2008): 1-29. Geraadpleegd op 8 januari 2016. http://www.participations.org/Volume%205/Issue%202/5_02_debruin.htm.
- Buckingham, David. "Children and Media." In *International handbook of children, media and culture*, geëdit door Kirsten Drotner en Sonia Livingstone, 219-236. London: Sage, 2008.
- Byam, Nancy K. *Tune in, log on: Soaps, fandom, and online community*. Vol. 3. Sage Publications, 1999.
- Dabrowska, Anna en Krystyna Gutwoska. "Collaborative Consumption As a New Trend of Sustainable Consumption." *Oeconomio* 14:2 (2015): 39-49.
- Davies, Maire M. "Babes n'n the Hood: Pre-school Television and its Audiences in the United States and Britain." In *In Front of the Children: Screen Entertainment and Young Audiences*, geëdit door Cary Bazalgette en David Buckingham, 15-33. Londen: Britisch Film Institute, 1995.

- DellaVigna, Stefano en Eliana La Ferrara. "Economic and Social Impacts of the Media." *CEPR Discussion Paper* No. 10667 (2015), 1-45. Geraadpleegd op 15 december 2015. doi: 10.3386/w21360.
- Hall, Stuart. "Encoding/decoding." In *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-1979*, geëdit door Stuart Hall, Dorothy Hobson, Andrew Lowe en Paul Willis, 128-137. London: Routledge, 1980.
- Harmon, Ellie en Melissa Mazmanian. "Stories of the Smartphone in Everyday Discourse: Conflict, Tension & Instability." *CHI '13 Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (2013), 1051-1061. Geraadpleegd op 25 november 2015. doi: 10.1145/2470654.2466134.
- Hodkinson, Paul. *Media, culture and society: An introduction*. Sage, 2010.
- Karadag Engin, Sule Betül Tosuntas, Evren Erzen, Pinar Duru, Nalan Bostan, Berrak Mizrak Sahin, Ilkay Culha en Burcu Babadag. "Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model," *Journal of Behavioral Addictions* 4:2 (2015): 60-74. Geraadpleegd op 26 november 2015. doi: 10.1556/2006.4.2015.005.
- Kasesniemi, Eija-Liisa en Pirjo Rautiainen. "Mobile Culture of Children and Teenagers in Finland." In *Perpetual Contact Mobile Communicatie, Private Talk, Public Performance*, geëdit door James E Katz en Mark Aakhus, 170-192. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Kelley, Peter, David Buckingham en Hannah Davies. "Talking Dirty: Children, Sexual knowledge and Television." *Childhood* 6:2 (1999), 221-242. Geraadpleegd op 15 december 2015. doi: 10.1177/0907568299006002005.
- Lenhart, Amanda, Kirsten Purcell, Aaron Smith en Kathryn Zickuhr. *Social Media & Mobile Internet Use Among Teens and Young Adults*. Washington: Pew Research Center (2010). Geraadpleegd op 13 januari 2016. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED525056.pdf>
- Liebes, Tamar en Elihu Katz. *The Export of Meaning: Cross-Cultural Readings of Dallas*. New York: Oxford University, 1990.
- Livingstone, Sonia M. "Why People Watch Soap Opera: An Analysis of the Explanations of British Viewers." *European Journal of Communication* 3:1 (1988): 55-80. Geraadpleegd op 5 november 2015, doi: 10.1177/0267323188003001004.
- Livingstone, Sonia en Peter Lunt. *Talk on Television: Audience Participation and Public Debate*. Londen en New York: Routledge, 1994.

- Marshall, Martin N. "Sampling for qualitative research." *Family Practice* 13:6 (1996). 522-525. Geraadpleegd op 15 december 2015. doi: 10.1093/fampra/13.6.522.
- McQuail, Denis. *Mass Communication Theory: An Introduction*. London: Sage Publications, 1994.
- Mills, Brett en David M. Barlow. *Reading Media Theory: Thinkers, Approaches and Contexts*. Harlow, England: Pearson, 2012.
- Morley, David. *Television, Audiences and Cultural Studies*. London: Routledge, 1992.
- O'Shea, Cathy. "Let them speak: using reception analysis tot understand children's relationship with fiction." *Southern African Linguistics and Applied Language Studies* 32:2 (2015): 217-226. Geraadpleegd op 26 november 2015. doi: 10.2989/16073614.2015.1061894.
- Pasquier, Dominique. "Teen Series Reception: Television, Audience and culture of Feelings." *Childhood* 3:3 (1996): 351-373. Geraadpleegd op 24 november 2015. doi: 10.1177/0907568296003003004.
- Philo, Greg. "Children and film/video/TV violence". In *Message Received: Glasgow Media Group Research 1993-1998*, geëdit door Greg Philo, 35-53. New York: Taylor & Francis, 1999.
- Roberts, James A. en Meredith E. David. "My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners." *Computers in Human Behaviour* 54 (2016): 134-141. Geraadpleegd op 25 november 2015. doi: 10.1016/j.chb.2015.07.058.
- Schröder, Kim Christian, Kirsten Drotner, Stephen Kline en Catherine Murray. *Researching Audiences*. London: Arnold, 2003.
- Singhal, Arvind en Everett M. Rogers. "A Theoretical Agenda for Entertainment-Education." *Communication Theory* 12:2 (2002), 117- 135. Geraadpleegd op 5 november 2015. doi: 10.1111/j.1468-2885.2002.tb00262.x.
- Singhal, Arvind en Everett M. Rogers. *Entertainment-education: A communication strategy for social change*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Ass, 1999.
- Singhal, Arvind, Michael J. Cody, Everett M. Rogers en Miguel Sabido. *Entertainment-education and Social Change: History, Research, and Practice*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, 2004.
- Singhal, Arvind, Everett M. Rogers en William J. Brown. "Harnessing the potential of entertainment-education telenovelas." *International Communication Gazette*

- (1993): 1-18. Geraadpleegd op 5 november 2015. doi: 10.1177/001654929305100101.
- Spangler, S. C. En Robert Joseph Skovira. "Digital natives and mobile technology addiction." *Issues in Information Systems* 16.1, 1-6 (2015).
- Srivastava, Lara. "Mobile Media, Mobile Manners." *Journal of Knowledge, Technology & Policy* 19:2 (2006): 7-16. Geraadpleegd op 8 november 2015. Doi: 10.1007/s12130-006-1020-8.
- Sturken, Marita en Lisa Cartwright. *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture*. New York: Oxford University Press, 2009.
- Tufte, Thomas. "Soap Opera's and Sense-Making: Mediations and Audience Ethnography." In *Entertainment-education and Social Change: History, Research and Practice*, geëdit door Arvind Singhal et al., 399-415. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 2004.
- Tully, Melissa en Brian Ekdale. "The Team Online: Entertainment-education, Social Media, and Concreated Messages." *Television & New Media* 15:2 (2012), 139-156. Geraadpleegd op 20 november 2015. doi: 10.1177/1527476412455952.
- Turkle, Sherry. *Alone Together: why we expect more from technology and less from each other*. New York: Basic Books, 2011.
- Ugur, Naciye, Guliz en Koc, Tugba. "Time for Digital Detox: Misuse of Mobile Technology and Phubbing." *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 195 (2015): 1022-1031. Geraadpleegd op 25 november 2015. doi:10.1016/j.sbspro.2015.06.491.

Internet

- CBS. "CBS: Tablet verdringt bord van schoot." Geraadpleegd op 10 februari 2016. <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/vrije-tijd-cultuur/publicaties/artikelen/archief/2015/tablet-verdringt-bord-van-schoot.htm>.
- NCRV. Jaarverslag 2013. Geraadpleegd op 12 november 2015. https://www.ncrv.nl/data/files/attachment/ncrv_jaarverslag_2013_0.pdf.
- Nederlandse Publieke Omroep. "Weekoverzicht SpangaS." 00:00-52:10. 18 oktober 2015. Bekeken op 22 oktober 2015. http://www.npo.nl/weekoverzicht-spangas/18-10-2015/KN_1672996.
- Quest. "In gezelschap hoor je niet je smartpone te bekijken." Geraadpleegd op 10 februari 2016. <http://www.quest.nl/artikel/in-gezelschap-hoor-je-niet-je-smartphone-te-bekijken>.

Rijksoverheid. “Taken Publieke Omroep.” Geraadpleegd op 12 november 2013.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/media-en-publieke-omroep/inhoud/taken-en-organisatie-publieke-omroep>.

Spangas. “Fan van Spangas.” Geraadpleegd op 29 september 2015.

<http://spangas.ncrv.nl/help/ouders.php>.

BIJLAGEN

Bijlage I: Respondenten

Naam	Leeftijd	Woonplaats	Scholing	Hoe vaak kijkt de respondent naar SPANGAS?	Wie kijkt er volgens de respondent naar SPANGAS?	Met wie kijkt de respondent naar SPANGAS?	Welke drie woorden kiest de respondent om SPANGAS te omschrijven?	Afgenomen door:
1. Apha	11	Zeist	Groep 8	Iedere dag	Xxx*	Alleen	Xxx*	Vera
2. Britt	13	Denekamp	le klas havo/VWO	Paar keer per week	8 à 9 jaar	Zusje (meestal)	Leerzaam, grappig, kattenkwaad	Vera
3. Carolien	12	Driebergen	Groep 8	Twee keer per maand	8 à 9 jaar	Alleen	Leuk, grappig	Denise
4. Daphne	12	Driebergen	le klas, HAVO/VWO	Een keer per week	12 jaar	Xxx*	Realistisch, fictie, leuk	Vera
5. Eef	10	Denekamp	Groep 7	Vijf keer in de week	9 tot 15 jaar	Zus (meestal)	Leuk, grappig, leerzaam	Denise
6. Fenke	13	Monster	le klas MAVO	Twee à drie keer per maand	8 à 9 jaar	alleen	School, grappig, nep	Denise
7. Imke	11	Utrecht	Groep 8	Een keer per week	9 à 10	Alleen of met haar broertje of zusje	School, actueel, het leven	Vera
8. Eva**	12	Hengelo	le klas Gymnasium	Bijna nooit	8 tot 10 jaar	Met zussies en ouders	School, grappig, schoolleven (vrienden, familie)	Denise
8. Roos**	12	Hengelo	le klas Gymnasium	Iedere dag	8 tot 10 jaar	Met broertje	School, grappig, schoolleven (vrienden, familie)	Denise

* Bij deze interviews is de vraag van de bovenste kolom niet gesteld

** Deze kinderen zijn samen geïnterviewd en hebben daarom beiden interviewnummer 8

Bijlage II: Gespreksgids

A. ALGEMEEN

A1: Demografie:

Naam:

Geslacht:

Leeftijd:

Woonplaats:

Nationaliteit:

A2: Context van het kind (eventueel aan de ouders vragen):

- Met wie woon je allemaal samen?
- Wat is de opleiding van je ouders?
- Wat voor baan hebben je ouders?

B: Kijkerscontext

- Wat wil jij later doen / worden?
- Wat voor niveau op school doe je of ga je doen?
- Wanneer ben je ongeveer begonnen met te kijken naar SpangaS?
- Met wie kijk je het normaal gesproken?
- Hoe vaak kijk jij ongeveer SpangaS?
- Kijken je vrienden naar SpangaS? En praten jullie er wel een over?
- Wie denk jij dat naar SpangaS kijkt? (welke leeftijd? Jongens/meisjes?)
- Waarom kijk jij SpangaS?
- Vind je het leuk om SpangaS te kijken, waarom?
- Als je SpangaS in drie woorden moet omschrijven, welke drie zijn dat dan?
- Wat voor een soort programma is SpangaS?

--- *Viewing weekaflevering 18 oktober 2015* ---

C: VRAGEN OVER DE AFLEVERING

- 1. Waar gaat deze aflevering volgens jou over?
Eigen interpretatie van het kind staat centraal.
- 2. Welk karakter vind je in deze aflevering het leukst en welke vind je het minst leuk?
Identificatie en desidentificatie met de karakters staat centraal
- 3. Herken je dingen uit SpangaS in je eigen leven?
De koppeling met het eigen leven staat centraal

PROBINGVRAGEN

- Wat vond je van de aflevering? Vond je hem leuk, niet leuk? Waarom? (1)
- Wat vind je het belangrijkste wat er in de aflevering gebeurt? (1)
- Wat vond je van dat spel wat Django heeft bedacht? Zou je dat ook leuk vinden om te doen? (1)
- Wat denk je dat Lef, Shirley en Renée van het spel vinden? (1-2)
- Op welke karakters vind je je zelf lijken of juist niet, waarom wel/niet? (2)
- Welk karakter zou je zelf willen zijn, welke niet? (2)

- Welke karakters zie je als voorbeelden? (2)
- Wat vind je van Miss Madge? (2)
- Wat zeggen de karakters precies? Wat zegt Django? Wat zeggen zijn vrienden? En wat zeggen ze over smartphones? (2) wie is het niet met Django eens?
- Zijn er mensen het niet met Django eens? Waarom? Veranderd dat? (2)
- Wat vind je daar zelf van en waarom? Ben je het ermee eens, waarom wel/niet? (3)
- Wat vind je ervan dat ze smartphones gebruiken tijdens de les? (3)
- Hoe zie je smartphones terug in je eigen leven? (3)
- Heb je zelf een smartphone? Hebben je vriendinnetjes een smartphone? Gebruiken zij die veel? (3)
- Ken je mensen die op de karakters lijken? (3)
- Lijkt het Spangalis op je eigen school? (3)
- Zou je zelf naar het Spangalis College willen gaan? (3)
- Had je deze aflevering al een keer gezien?
- Als je de aflevering in 3 woorden moet omschrijven, welke zijn dat?
- Kijk je ook andere series? Welke? Waarom?
- Vind je die leuker dan SpangaS? Waarom?
- Zijn er nog series die op SpangaS lijken? (Brugklas)
- Waar gaat dat volgens jou over?
- Zijn de karakters daar anders?

Bijlage III: Voorbeeld transcript Eva en Roos

1 DENISE: Hier op drukken, oh, weten jullie al wat je later wil gaan doen,
2 wat jullie willen worden?
3 ROOS: Ehm, journaliste of zoiets.
4 EVA: En ik heb geen idee.
5 ROOS: Haha.
6 DENISE: Ook niet de richting?
7 EVA: Nee ik heb echt geen idee..
8 ROOS: ..iets met reizen in ieder geval.
9 DENISE: Oke dat is wel leuk, ehm en wat doen jullie nu op school, wat
10 voor niveau doe je?
11 ROOS: Gymnasium alle twee.
12 DENISE: In de eerste klas?
13 ROOS: Ja.
14 DENISE: Oke, en ehm nou hoe vaak kijken jullie ongeveer SpangaS?
15 ROOS: Ja iedere avond, de tv staat dan gewoon aan.
16 EVA: Bijna nooit, alleen als het er net op is.
17 DENISE: Oke dus niet zoveel?
18 EVA: Nee.
19 DENISE: En vanaf wanneer kijken jullie, kijk je het ongeveer denk je, hoe
20 oud was je ongeveer dat je het keek?
21 EVA: Ehm..
22 ROOS: eh moet ik even terugrekenen.
23 EVA: Tien ofzo ik weet het niet zo goed..
24 ROOS: ja tien of 9 ook zoiets.
25 DENISE: Ja dat je het voor het eerst zag, oke en met wie kijk je het
26 normaal gesproken als je het ziet, als je kijkt?
27 ROOS: Ja gewoon met me heel gezin.
28 DENISE: Oke met z'n allen?
29 EVA: Met m'n oudste broertje van mama.
30 DENISE: Oke en die is hoe oud?
31 EVA: 8 geloof ik, ja 8.
32 DENISE: Oke en je zusjes zijn?
33 ROOS: Eh 8 en 10.
34 DENISE: Oke dat is ook wel beetje de leeftijd dat ze ernaar kijken, ehm..
35 en kijken je vrienden ook naar SpangaS, weet je dat...
36 ROOS: ...geen flauw idee.
37 EVA: Ik weet het alleen van ROOS.
38 ROOS: Haha.
39 DENISE: Oke en praten jullie er wel eens over?
40 (nee)
41 DENISE: Dan ook niet?
42 EVA: Nee.
43 ROOS: Nee.
44 DENISE: Nee je hebt het er ook nooit over op school?
45 ROOS: Dan had ik het ook wel geweten.
46 DENISE: En jullie praten er wel eens over?

47 EVA: Nee.
48 ROOS: Niet echt.
49 EVA: Nee.
50 DENISE: Je weet het alleen van, je wist alleen dat ze het keek?
51 EVA: Ja.
52 ROOS: Ja.
53 DENISE: Oke en ehm voor welke leeftijd denken jullie dat SpangaS is en
54 voor jongens of voor meisjes, wie denk je dat het meeste ernaar kijkt?
55 ROOS: Ik denk dat meisjes er meer naar kijken, en ja, ja ik denk dat
56 meisjes het gewoon leuker vinden om te kijken dan jongens en.. ja.
57 EVA: Eh ik denk ja 8 tot 10, 8 tot 10 dat je daar begint zeg maar met
58 kijken
59 ROOS: Ja en je mag zelf weten denk ik tot hoe oud je bent dat je het kijkt,
60 maar ik kan me voorstellen dat als je van de middelbare school af bent of
61 zelf zeg maar in de vierde ofzo zit, dat je dan niet meer zo heel leuk vind,
62 omdat je het zelf meemaakt.
63 DENISE: Oke ehm en waarom kijk je naar SpangaS als je kijkt?
64 ROOS: Ik denk ja meestal, de tv staat dan gewoon aan en ja Jet en Loes
65 vinden het wel leuk, me zusjes vinden het wel leuk om te kijken dus dan
66 kijk ik wel gewoon mee.
67 EVA: Ja m'n broertje vind het vooral leuk..
68 DENISE: ..ja?
69 EVA: Ja en dan kijk ik wel gewoon mee
70 DENISE: Oke en vind je het zelf leuk om te kijken?
71 ROOS: Jawel.
72 EVA: Ja..
73 DENISE: ..en waarom?..
74 EVA: ...ik denk niet van ah nee geen zin in ofzo, maar.. waarom eh.. ik
75 heb geen idee haha
76 ROOS: Ja ik weet het niet, ik denk met name omdat je dan kunt zien hoe
77 het op de middelbare school gaat, maar nu je zelf op de middelbare
78 school zit dan, ja als het daar pauze is weet je wel dan is het zo rustig als
79 het bij ons in een tussen uur is, ja het is wel veel rustig daar, maar ik
80 denk dat ik het met name daarom keek in groep 8 en in groep 7 zoiets, ja
81 en ik vind het op zich ook wel een leuk programma.
82 DENISE: En jij weet niet waarom je het kijkt?
83 EVA: Nee haha nee.. ja omdat Merijn ook kijkt en dan kijk mee maar ik
84 weet niet waarom ik het leuk vind
85 DENISE: Oke, ehm en als je drie woorden moest kiezen om SpangaS te
86 omschrijven welke 3 woorden zouden jullie kiezen?
87 (Lange pauze)
88 ROOS: Ehm, ja moet het over het programma. oh ja school sowieso..
89 DENISE: Ja of wat je er zelf van vindt, gewoon de drie woorden die je kan
90 bedenken, die je d'r bij vindt passen
91 ROOS: Haha
92 EVA: Het is wel grappig
93 ROOS: Ja dat ook, het gaat over school, het is grappig en nog eentje..
94 EVA: Ehm..
95 ROOS: Haha

96 EVA: Ah is best wel lastig..
97 ROOS: ..schoolleven denk ik, want het gaat daar heel veel over.. ja wat en
98 hoe het dagelijks leven daar eigenlijk uit ziet en dan met school en met je
99 familie en vrienden en dat soort dingen..
100 EVA: Ja.. eh.. haha
101 ROOS: Haha ja succes EVA.
102 EVA: Ja ja dat is lastig hoor.
103 ROOS: Ik heb al gezegd..
104 EVA: ..nee.. ehm (lange pauze) ik vind ja ik heb al grappig gezegd
105 ROOS: Ja.
106 EVA: Ja ik weet niks, grappig.
107 DENISE: Oke nou dan houden we het daarbij.. en wat voor soort
108 programma vind je SpangaS als je naar andere programma's kijkt en het
109 vergelijkt, wat voor een soort programma is het dan?
110 (Lange pauze)
111 EVA: Nou een soort programma als brugklas, maar ik weet niet hoe ik..
112 ROOS: ..ja hoe je dat moet zeggen..
113 EVA: .. hoe ik dat moet omschrijven..
114 ROOS: .. ja.. het is een serie. een reality serie ofzo, want het gaat over..
115 EVA: ..het gaat over kinderen op school zeg maar..
116 ROOS: .. ja en wat je zelf bij wijze van spreken ook mee kan maken.
117 DENISE: Oke nou top, dankjewel dat was.. hoe zet ik m nou uit...
118
119 --viewing--
120
121 DENISE: Oke nou wat vonden jullie van de aflevering?
122 ROOS: Leuk..
123 EVA: Ik heb m nog nooit eerder gezien, ik vond 'm wel leuk.
124 DENISE: Ja had jij m ook nog niet gezien?
125 ROOS: Ja ik wel..
126 DENISE: ..oke...
127 ROOS: ..maar ik ken m niet echt meer
128 DENISE: Oke wat vond je er wel leuk aan, wat vond je er niet leuk aan?
129 ROOS: Ja ik vond het leuk dat ze zeg maar, ik weet niet hoe je dat uitlegt,
130 maar dat ze op school zitten, dat ze op school zien, dat op school en met
131 je familie enzo en ja dat vond ik wel leuk.
132 EVA: Ik vond vooral stuk van geen telefoontjes leuk.
133 DENISE: Oke..
134 ROOS: Ja en dat ze dan die spion ofzo op gingen zoeken, dat vond ik wel
135 leuk..
136 EVA: ..en met die dieren met die.. met die opdracht dat ze iets met dieren
137 moeten doen dat vond ik een beetje vaag..
138 DENISE: Oke..oke en ehm nou stel ik heb de aflevering niet gezien, kun je
139 een beetje vertellen waar het over gaat?
140 ROOS: Oh..
141 EVA: Zullen we een stukje jij en een stukje..
142 ROOS: Haha weet ik niet..
143 DENISE: .. dat kraakte een beetje..

144 ROOS: ..weet wel niet meer waar het begon, als we beginnen dan weet ik
145 het wel weer maar..

146 DENISE: Nou vertel maar gewoon wat je nog weet.

147 ROOS: Ja ik begin wel gewoon vanaf dat er, vanaf dat ze teveel op hun
148 mobieltjes zaten dacht Miss Madge en dus iedereen moest z'n mobieltjes
149 of inleveren of in ze kluisje doen, en.. (onverstaanbaar)

150 EVA: ..en eh ja dat vond niemand leuk en dan ging die jongen waarvan ik
151 ze naam nog steeds niet goed versta, die ehm.. eh die ging iets voor zijn
152 vrienden bedenken waardoor ze bezig waren en niet hun mobieltjes
153 dachten..

154 ROOS: ..ja en daarvoor had ie ja een rapport verstopt in Miss Madge'
155 kamer en en ja nep geheime brief ah ja in tussen gewoon papieren gelegd
156 dus de memo's en hij had eh.. Renée wat danspasjes gegeven die ze
157 moest doen en dat dachten ze dat dat morsecode was maar dat was dus
158 niet zo

159 DENISE: Oke.. ehm en wat vond je het belangrijkste, als je er 1 mag kiezen
160 wat je het belangrijkste vond?

161 (lange pauze)

162 ROOS: Ja ik denk over dat ene dat internet als het ware afgeschaft werd
163 want ja het eh eh all–alle andere verhalen die liepen ja als het ware om
164 het om dat verhaal heen, die gingen er door heen en na schooltijd en dat
165 soort dingen.

166 DENISE: Oke dat vind jij ook?

167 EVA: Ja.

168 DENISE: Oke en ehm.. nou vonden jullie van dat spel wat Django had
169 bedacht, wat vond je daarvan?

170 ROOS: Ik vond het wel goed bedacht.

171 EVA: Ja

172 ROOS: Ik was er zelf niet opgekomen om dat helemaal uit te bedenken

173 EVA: Maar hij moest ook wel echt op toeval werken, asl ze er wel waren
174 gaan kijken dan was het helemaal mislukt dus ja heh.

175 DENISE: Maar je zou het zelf ook wel leuken vinden zo iets om te doen?

176 ROOS en EVA: Ja.

177 DENISE: Ehm en wat denk je dat eh Lef Shirley en Renée ervan vinden, van
178 dat spel?

179 ROOS: Ik denk dat ze het in het begin heel serieus namen maar Lef wist
180 het als eerste dat Django het eigenlijk was dus ik denk dat hij op het
181 einde dacht van oh daarom deed je het en dat soort dingen en ja Renée
182 Shirley.. weet niet precies wat die ervan zouden hebben gevonden.

183 EVA: Denk dat ze vooral blij waren met wat afleiding haha

184 ROOS: Ja dat ze niet de hele tijd aan hun telefoons dachten.

185 DENISE: Oke ehm.. even iets over de personages, ehm welke vinden jullie
186 het leukst en welke vind je niet leuk? Doe maar eerste welke vind je het
187 leukst.

188 ROOS: Ja ik vind Shirley wel grappig want ja ik weet niet maar die is, doet
189 altijd zo vrolijk enzo en ik vind eigenlijk niet echt dat er minder
190 personages bij zit maar dat is mijn mening..

191 EVA: Ik vind Tinco een beetje een chagrijn hah..

192 ROOS: ..haha ja..

193 EVA:.. ja..
194 ROOS: ..ja maar in deze ja in deze aflevering zou ik denk ik wel zo
195 chagrijnig in beeld gebracht worden omdat, omdat je ouders
196 waarschijnlijk gaan scheiden en dat soort dingen..
197 EVA: ..ja..
198 ROOS: ..dat is wel logisch en Shirley had t niet echt door.
199 EVA: En dat andere meisje, ik weet alleen niet hoe ze heet, maar bij de
200 familie van eh van ehm van Tinco en Shir..
201 ROOS: ..dat is Shirley..
202 EVA: ..ja ik weet niet hoe dat meisje heet..
203 ROOS: ..dat jongere meisje, Naomi volgens mij..
204 EVA: ..Ja haha die, die zie ik wel 's, die zie ik ook wel is in de serie maar
205 die is altijd heel snel verdrietig ofzo maar je ziet niet haar gezicht op
206 camera dus ik vind het een beetje raar.
207 ROOS: Haha
208 DENISE: Haha dus die heeft niet echt een rol die is gewoon in beeld?
209 EVA: Ja maar dan zie je haar wel dus dat vind ik wel raar.
210 DENISE: Oke..
211 ROOS: ..ja ik denk dat ze meer doen om een gezin te maken ofzo zoiets
212 DENISE: Oke dat ze het in de serie om er meer dat gezin helemaal te laten
213 zien..
214 ROOS: ..ja..
215 DENISE: .. dat ze erbij hoort..
216 ROOS: ..ja zoiets denk ik.
217 DENISE: Oke ehm en vind je jezelf op een karakter lijken of niet?
218 ROOS: Niet echt.
219 EVA: Nee.
220 DENISE: Nee helemaal niet?
221 EVA: Nee ik denk niet zo van daar herken ik in mezelf heel erg in ofzo..
222 ROOS: ..ja inderdaad..
223 EVA: ..nee
224 DENISE: Nee jij ook niet dat je denkt...
225 ROOS: ..nee..
226 DENISE: Oke en is er wel iemand waar je op meer op zou willen lijken? Dat
227 je denkt nou dat..
228 ROOS: ..ja ja wel een beetje doorzettingsvermogen van Renée want die
229 gaat iedere pauze oefenen, kijk dat hoeft ik nou ook weer niet te doen, dat
230 ik dan iedere pauze ergens mee bezig ben, maar bijvoorbeeld ik weet niet
231 waarmee ik dan beter zou willen zijn, maar gewoon dat je wat meer
232 doorzettingsvermogen hebt en als je iets heel graag wil dat je daar dat
233 het dan ook lukt zeg maar.
234 DENISE: Oke.
235 EVA: En ik wil die Shirley, dat ik zo vrolijk ben de hele tijd..
236 ROOS: ..ja klopt..
237 EVA: ..ja..
238 DENISE: .. de hele dag?..
239 EVA: ..lijkt me wel leuk de hele dag zo positief ja..
240 ROOS: ..ja..
241 DENISE: ..oke..

242 ROOS: ..ik zou het niet zelf zou ik dat denk ik niet heel lang volhouden,
243 wel eventjes maar lijkt me wel leuk om altijd gewoon vrolijk en positief te
244 zijn.
245 DENISE: Oke top.. even kijken.. ehm en zijn er nog, denken jullie dat
246 bepaalde personages als voorbeeld zijn, een voorbeeld zijn?
247 (pauze)
248 ROOS: Geen flauw idee.
249 EVA: Ja ik denk die ik denk Renée en dat meisje wel, dat je gewoon
250 positief moet zijn enzo en dat je meer dat doorzettingsvermogen moet
251 hebben ja verder rest weet ik niet echt.
252 DENISE: Oke ehm oke en wat vinden jullie van Miss Magde?
253 ROOS: Ik vind d'r wel grappig en ze zit volgens mi ook al heel lang in de
254 serie en ja, omdat ze dus ja gewoon als het ware volgens mij de directrice
255 ofzo van de school is en dan en, ja het lijkt net alsof ze met iedereen heel
256 erg iedereen echt specifiek kent, maar dat lukt niet als je een best wel
257 grote school hebt, dus zoals als iemand een grappig idee heeft zoals het
258 internet eraf te halen en dan zonder te overleggen met anderen, dat ze
259 het dan gewoon wil doen en dan doet ze het ook.
260 EVA: Ja nou ik heb in een, een andere series heb ik er wel gezien dat ze
261 heel aardig is alleen is ze hier heel chagrijnig.
262 DENISE: Oke..
263 EVA: ..ja en heel standvast ofzo ik weet niet, ja ik denk dat dat het goede
264 woord is ja haha.
265 ROOS: Haha.
266 DENISE: Oke en ehm.. vind je, likt Miss Madge nog op een, op een docent
267 bij jullie? Of andere docenten die lijken op jullie docenten?
268 ROOS: Niet dat ik weet..
269 EVA: Nee.
270 DENISE: Nee jullie, jullie directrice of directeur is heel anders?
271 ROOS: Ja ken ik niet echt zelf..
272 EVA: ..ja..
273 ROOS: ..ja
274 DENISE: Dus dat is heel anders?
275 EVA: Ja.
276 ROOS: Ja ik denk wel..
277 EVA: ..Ja hoe zij een band heeft met iedereen..
278 ROOS: ..met die leerlingen..
279 EVA: ..apart dan eh..
280 ROOS: ..wij zien..
281 EVA: ..dan is het wel anders..
282 ROOS: ..directeur volgens mij die zien we ook bijna nooit..
283 DENISE: ..oke..
284 ROOS: ..ja het zou wel..
285 EVA: .. 's morgens zegt ze wel goede morgen maar..
286 ROOS: ..nee dat is weer iemand anders, mevrouw Leferink, de directeur
287 die echte niet.
288 EVA: Die heeft ook wel eens goede morgen gezegd.
289 ROOS: Oh echt nooit gezien hah..
290 EVA: ..haha..

291 ROOS: ..en dat soort dingen, iedereen kent Miss Madge bijvoorbeeld en ik
292 zou die directeur niet kunnen onderscheiden van een gewone leraar ofzo.
293 DENISE: Oke dus dat is gewoon anders?
294 ROOS: Ja.
295 DENISE: Oke ehm nou wat zeggen alle karakters precies, wa- wat- wat
296 vinden ze, wat zeggen ze? Het is een moeilijke vraag maar.
297 EVA: Ehm nou die jongen die dat spel brengt die eh..
298 DENISE: ..Django?..
299 EVA: ..ja ik ja oke..
300 ROOS:.. ja die wilt dat ze gewoon communiceren..
301 EVA: ..die vindt veelte weinig, die moet, wil dat ze minder op hun telefoon
302 zitten..
303 ROOS: ..en Abel die wou ja allemaal dingen doen om dieren te redden, op
304 40 kalfjes te beiden en op 'n paard te bieden en dat soort dingen, en
305 uiteindelijk voor kleine huisdieren een opvang ofzo wou gaan regelen.
306 DENISE: Oke..
307 EVA: ..en Renée wou veel nog meer oefenen met ballet
308 ROOS: En Lef probeerde een morsecode te on.. tja hoe heet dat, hij ja op
309 te lossen..
310 EVA: ..ontijferen..
311 ROOS: ..te ontcijferen, kon niet op t woord komen.. en..
312 DENISE:.. oke..
313 EVA: ..hmm..
314 ROOS: ..ja Miss Magde wou ook dat de kinderen meer ja met elkaar om
315 gingen en minder met hun telefoontjes ofzo en gewoon zoals het vroeger
316 was zoiets..
317 DENISE: Oke dus Django die zegt we moeten minder op ons smartphone
318 zitten, zijn er ook nog mensen die het echt niet eens zijn met hem?
319 ROOS: In het begin wel, want toen had iedereen ah nee hoe gaan we dit
320 volhouden, maar toen hij dat spel begon voor ze vrienden toen keken ze
321 vrienden daar wel weer heel anders naar.
322 EVA: Ja maar Abel enzo die waren het er uiteindelijk nog steeds niet niet
323 helemaal mee eens en de docenten ook niet.
324 ROOS: Ja die gingen stiekem hun telefoon toen Miss Madge weg was.
325 DENISE: Ja dat deed ze zelf ook.
326 ROOS: Haha ja.
327 DENISE: Oke ehm dus het veranderd een beetje ook, dus in ieder geval de
328 vrienden die veranderen een beetje van mening.
329 EVA: Ja.
330 DENISE: Oke en wat vind je er zelf van? Wat is jullie mening?
331 ROOS: Over de telefoontjes.. ehm ja het is wel goed om er minder op te
332 zitten maar kan me voorstellen dat als je bijvoorbeeld, ja wij moete nu
333 voor levensbeschouwing allemaal informatie opzoeken over Nepal en ja
334 dan is het wel handig dat je gewoon op het internet kunt en ook voor
335 andere vakken als je wat op moet zoeken of als je bijvoorbeeld een woord
336 mag vertalen, omdat je het niet kent of omdat je ergens niet uitkomt.
337 EVA: Kijk voor kinderen zou je dat op zich nog wel kunnen doen, maar
338 dan niet de hele dag, maar gewoon een bepaalt lesuur bijvoorbeeld en..

339 ROOS: ..ja als je computerles hebt ofzo dan voor dat lokaal bij wijze dat je
340 dan de computers wel weer op het internet kunnen..
341 EVA: ..maar voor ook alle docenten enzo dat lijkt me niet echt handig
342 want we hebben ook allemaal apps en daar kan je huiswerk op zien en als
343 dat er niet is dan..
344 ROOS: ..ja en het rooster..
345 EVA: ..heb je je huiswerk ook niet..
346 ROOS: .. want sommige kinderen hebben m ook niet uitgeprint of niet,
347 zeg maar als je je telefoon vergeten bent, dat je dan niet bij je rooster
348 kunt en ik denk dat al die lessen niet op zo'n bord passen waar je dat op
349 kunt zien, laten zien welke lessen uitvallen en dat soort dingen..
350 DENISE: Oke dus het gaat allemaal via een app bij jullie?
351 ROOS en EVA: Ja.
352 DENISE: Oke.. dus jullie hebben zelf ook eh mobiele telefoons dus?
353 ROOS: Ja.
354 EVA: Ja.
355 DENISE: Iedereen op school heeft ook een mobiele telefoon?
356 ROOS: Ja dat denk ik wel, ik weet niet of iedereen letterlijk een mobiele
357 telefoon heeft maar misschien krijgen ze binnenkort wel een, ik denk
358 haast dat iedereen er eentje heeft
359 EVA: Maar ze zijn nog ehm ja ik weet niet wie dat zijn, maar wie zei dat,
360 dat ah mevrouw (plageers), die zei dat niet iedereen een telrfoon had
361 maar dat meestal wel zo is, dat is wel handig..
362 ROOS: ..ja dat zou denk ik..
363 EVA: .. dan kun je ook in contact blijven..
364 ROOS: ..1 kind of 2 kinderen in de eerstejaars zijn ofzo, maar ik ken zelf
365 niemand die, eh uit mijn klas of uit een andere klas die geen mobiele
366 telefoon heeft.
367 DENISE: Oke en gebruiken jullie die veel op school?
368 EVA: Ja.
369 ROOS: Ja eigenlijk met name om gewoon je rooster te zien enzo en ze
370 deden daar zelf de cijfers op en ook ons huiswerk, maar tijdens de les
371 niet echt, in de pauze wel maar..
372 EVA: In de pauze heb ik geen Wi-Fi haha..
373 DENISE: ..nee?..
374 ROOS: ..nee..
375 EVA: ..iedereen zit dan op z'n telefoon echt..
376 DENISE: ..oh zo..
377 EVA: ..ook allemaal mensen lopen en mensen dan..
378 ROOS: ..dat is gewoon zo erg..
379 EVA: ..ja mobiele eenheid..
380 ROOS: ..dat deed ik ook in het begin ook dat je verveelt en dat niemand
381 gaat praten en dan zo van ja dan ga ik maar eventjes op instagram kijken
382 ofzo, maar het leukste is wel om elkaar aan te kunnen kijken en dan
383 gewoon te praten.
384 DENISE: Oke eh en tijdens dus de les gebruiken jullie 'm eigenlijk niet?
385 EVA: Alleen om woorden op te zoeken of informatie die niet in het boek
386 staat..
387 ROOS: Ja en in sommige lessen..

388 EVA: ..als dat mag..
389 ROOS: .. mag je m ook echt niet laten zien, zoals bij biologie en in andere
390 klas die moeten allemaal hun telefoons inleveren in een bak..
391 EVA: ..in een bakje haha.
392 DENISE: Zoals bij Miss Magde eigenlijk dat ze ook voor in de klas..
393 ROOS: ..ja bij de rest mag je m wel gewoon in je tas hebben, maar tijdens
394 een toets mag je 'm ook echt niet op tafel hebben ofzo, ja als iedereen
395 klaar is dan wel maar daarvoor ook niet.
396 DENISE: Oke en je het daarmee eens, vind je dat goed?
397 ROOS: Ja eigenlijk wel maar ik weet niet zozeer..
398 EVA: ..ja ik wel, ik vind je moet niet de hele tijd daar op zitten maar
399 ROOS: ..ja en je moet ook..
400 EVA: ..je moet wel wat op mogen zoeken..
401 ROOS: ..als je ergens echt niet uitkomt
402 DENISE: Oke ehm.. en zie het nog verder terug in je eigen leven die
403 smartphones, niet alleen op school maar gewoon..
404 ROOS: ..ja..
405 DENISE: ..zie je het terug?..
406 ROOS: ..ik denk dat ik 'm op school wel veel meer gebruik dan thuis..
407 EVA: ..ja..
408 ROOS: ..thuis ga ik meestal eerst even een half uurtje, kwartiertje ga ik
409 rustig aan doen en dan ga ik beginnen met m'n huiswerk en dan denk zo
410 van ja dan mag je wel op je telefoon, maar tijdens het huiswerk leg ik 'm
411 meestal op het aanrecht of beneden als ik boven ga zitten ofzo..
412 EVA: ..ja..
413 ROOS: ..dat ik dan tijdens het huiswerk niet afgeleid ben.
414 EVA: En als ik me verveel ga ik in de klas, in de groepsapp met de rest ga
415 ik appen of ik laat leuke filmpjes zien ja dan gaat de tijd ook veel sneller,
416 dus ik gebruik 'm wel veel.
417 DENISE: Oke..
418 EVA: ..ja..
419 DENISE: ..dus ook tijdens de les wel 's?..
420 EVA: ..nee niet echt tijdens de les, ja alleen als het moet.
421 DENISE: Oke even kijken of ik nog ehm..oh ja oke ehm lijkt het, lijkt de
422 school in SpangaS een beetje op jullie eigen school?
423 ROOS: Nee ik denk het niet, onze school is ja 2 verdiepingen en we
424 hebben een klooster erbij wat een ander gebouw is, maar dan wat verder
425 van de school af, ja 100 nog geen 100 meter lopen, 20 meter ofzo
426 misschien en daar is het veel rustiger in de pauzes, want ja als hun pauze
427 hebben als het ware dan is het bij ons qua drukte is het een tussenuur en
428 dat is dan je 2e uur ofzo, dus als je dan het vierde uur denk ik hebt zit
429 echt iedereen in de aula net als bij de pauze.
430 EVA: Ja dan is het echt als.. als de bel is gegaan en dan iets na dan moet
431 je echt duwen om vooruit te komen..
432 ROOS: ..ja..
433 EVA: ..dus.
434 DENISE: Super druk dus?..
435 ROOS: ..ja in de, ja..
436 EVA: ..en daar niet.

437 DENISE: Oke..

438 ROOS: ..en die school is veel kleiner denk ik want je ziet zeg maar bij toen

439 eh die, die enorme oren ofzo, was het en ja toen je zag je maar een klein

440 groepje mensen staan en dat, en dat kunnen niet heel veel zijn als het de

441 hele school zou moeten zijn.

442 DENISE: Oke dus dat is niet echt zoals het bij jullie gaat..

443 ROOS: ..ja..

444 EVA: ..nee..

445 DENISE:.. oke ehm en zijn er nog mensen bij jullie op school, vrienden,

446 vriendinnen, (weet ik veel), die wel op, die op de personages lijken?

447 ROOS: Ja het haar van Fleur lijkt op Shirleys haar, maar dat is het dan

448 denk ik ook.

449 EVA: Niet dat 'k weet, niet qua innerlijk ofzo..

450 ROOS: ..nee dat ik weet..

451 DENISE: ..nee?..

452 ROOS: ..niet echt..

453 DENISE: ...nee het is niet herkenbaar zeg maar?

454 EVA: Nee ik denk niet meteen oh wow dat..

455 ROOS: ..oh ja dat is die, nee dat denk ik niet.

456 DENISE: Oke maar herken je wel dingen uit SpangaS in jullie eigen leven,

457 zijn er wel dingen dat je denkt dat lijkt erop of?

458 ROOS: Geen flauw idee, ja hun hebben een soort van mediatheek ofzo, wij

459 hebben ook een mediatheek, maar die van ons ziet er wel heel anders uit

460 dan daar.

461 EVA: En eh.. ja het probleem als je geen mobiele telefoon hebt, als je dan

462 iemand z'n telefoon uit heeft laten vallen, kijk ik had 1 keer me telefoon

463 niet mee dan heb je 'm net nodig en moet je aan iedereen vragen enzo ja..

464 ROOS: ..het is..

465 EVA: ..je moet altijd je mobiele telefoon mee hebben anders heb je een

466 probleem..

467 ROOS: ..ja over mobiele telefoons als je zeg, ik was 'm ook een keer

468 vergeten, ik heb 'm altijd standaard in m'n tas, maar als ik 'm een keer

469 niet bij je hebt dan merk je pas hoeveel mensen op hun telefoon zitten

470 dan ja

471 DENISE: Dan merk je het meer op?

472 EVA: Ja..

473 ROOS: ..ja want als je 'm zelf hebt dan denk je oh ja even kijken, maar

474 even kijken wordt dan meestal 2 tot 5 minuten tot er dan iemand

475 eindelijk iets zegt.

476 DENISE: Oke.. ehm en zou je zelf naar school willen gaan daar?

477 ROOS: Lijkt me wel leuk, omdat het niet zo groot is en omdat het er heel

478 erg rustig is en om het lijkt alsof iedereen iedereen kent, omdat docenten

479 die komen dan naar je toe en die zeggen dan wat van he ja hoe gaat het

480 met bijvoorbeeld je huiswerk, maar dat zullen ze bij ons op school niet zo

481 snel doen, want we echt heel veel klassen hebben, ik weet niet precies

482 hoeveel klassen maar wel heel veel leerlingen en ook heel veel docenten..

483 DENISE: ..oke..

484 ROOS: ..dat lijkt me wel leuk dat je meer zeg maar persoonlijk bent..

485 EVA: ..ompidompie haha nee ja dat lijkt mij ook weel beetje, ik ja ik zou
486 daar op zich wel naar school willen gaan omdat inderdaad omdat je meer
487 een band hebt met alle leraren en dat je heb bij ons niet echt
488 DENISE: Oke ehm en.. oke dus jij had deze aflevering al een keer gezien
489 en jij nog niet, als jullie drie woorden zouden moet kiezen..
490 ROOS en EVA: ..hahaha..
491 DENISE: ..haha om de aflevering te omschrijven..
492 EVA: ..ah ik moet gaan nadenken..
493 ROOS: ..haha ja..
494 DENISE: ..wat zou dat zijn?..
495 EVA: ..ehm.. eh verveling en ehm eh die andere vrienden op te laten
496 vrolijken zeg maar.
497 ROOS: Ja geen telefoon dus en dat dus, en ja problemen zeg maar want
498 met dat paard dat wou die redden zeg maar en dat met gescheiden
499 ouders dat is ook een probleem en de derde..
500 EVA: ..nog niet, nog niet gescheiden..
501 ROOS: ..ja nog niet gescheiden maar..
502 EVA: ..ja.
503 DENISE: Ja oke en ehm en kijken jullie ook andere series?
504 ROOS: Ja Brugklas, want dat komt erna haha..
505 EVA: ..haha ja dat lijkt hier ook wel op zich..
506 ROOS: ..ja klopt maar daar is het meer dat iedere aflevering iets heel ergs
507 gebeurt ofzo..
508 EVA: ..ja..
509 ROOS: ..want iedere dag echt iedere dag haha hier is het meer dat het
510 overloopt dat er 1, meestal is er 1 groot probleem ofzo, en dan daar
511 tussendoor ofzo gebeuren er weer kleinere dingen
512 EVA: Ja.
513 DENISE: Oke ehm en nog andere dingen?
514 EVA: Ja ik kijk nog wel veel series maar niet echt iets wat zeg maar hier
515 echt bij zou passen.
516 DENISE: Oke.
517 ROOS: Ja ik kijk niet zoveel series meer gewoon ja wel programma's die er
518 bijvoorbeeld of iedere dag op zijn of 1 of 2 keer in de week of zoiets,
519 maar niet echt series die dat het verhalen zijn die elkaar opvolgen
520 DENISE: Oke ehm en wat vinden jullie leuker, Brugklas of SpangaS? En
521 waarom?
522 ROOS: Ik weet het niet, ja (onverstaanbaar) eigenlijk, want ik zou dat dan
523 heel snel vergelijken dat toen ik een week op school zat zeg maar hier,
524 toen vergeleek ik heel erg hoe mijn school op Brugklas bijvoorbeeld leek
525 of op SpangaS, maar dat lijkt t totaal niet..
526 EVA: ..haha..
527 ROOS: ..haha.
528 DENISE: Op allebei niet?
529 ROOS: Nee.
530 DENISE: Oke.
531 ROOS: Onze school is niet zo, ja het ziet er niet zo heel groot uit, het is
532 wel groot maar ziet er niet zo groot uit.. en ja welke serie is leuker, ik
533 denk dat SpangaS haast leuker vind want Brugklas daar spelen ze echt

534 letterlijk een brugklas en die kinderen zijn allemaal 14 tot 16 jaar dat dus
535 dat klopt dan echt niet..

536 EVA: ..ja alsof ze in de eerste klas zitten, die kinderen zijn allemaal 18
537 ofzo hoor haha..

538 ROOS: ..ja echt die zijn echt heel oud..

539 EVA: ..haha echt super onlogisch..

540 DENISE: ..oke..

541 EVA: ..ja daarom vind ik SpangaS ook leuker het is een beetje nep, dat
542 andere.. brugklas..

543 DENISE: ..brugklas..

544 ROOS: ..ja..

545 DENISE: ..oke dus jullie SpangaS wel.. oke en de karakters, dus de
546 personages, lijken die een beetje op elkaar bij Brugklas en SpangaS of zijn
547 ze echt heel anders?

548 ROOS: Weet niet, kijk bij brugklas laten ze wel meer de gewone school
549 problemen zeg maar, maar dan veel erger als het ware en bij SpangaS is
550 zie je wel veel meer dat het echt een serie is die gemaakt is, want dat van
551 die mobieltjes dat zou op een gewone school eigenlijk haast nooit
552 voorkomen, ja misschien wel is maar niet zozeer dat dan iedereen zich d'r
553 aan houdt, even kijken..

554 EVA: ..ja ik vind de personages vind ik op zich niet zo heel erg op elkaar
555 lijken omdat bij brug-, omdat bij SpangaS hebben ze echt, echt een
556 karakter zeg maar en bij..

557 ROOS: ..ja echt een karakter..

558 EVA: ..en, en bij SpangaS ja.. en bij brugklas heb je dat niet echt, zijn het
559 gewoon schoolkinderen, laten ze niet echt zien hoe ze zijn

560 DENISE: Oke..

561 EVA: ..dus ik weet niet precies maar ik denk niet heel erg.

562 ROOS: Ja en bij Brugklas vragen ze, daar kun je zelf een verhaal insturen
563 ofzo en bij SpangaS niet en bij.. dan mag je 'm volgens mij, dan heb je er
564 zelf volgens mij een kleine rol in ofzo, maar dat is bij SpangaS niet zo, ja
565 je moet er, je kunt er misschien wel auditie voor doen ofzo, maar dat zijn
566 wel echte acteurs en actrices die ook in andere series en musicals weet ik
567 veel wat, in spelen.

568 DENISE: Oke.. top ehm.. nou is er iets wat je kan bedenken wat je over de
569 aflevering wilt vertellen? Of iets wat je nog wilt toevoegen of?

570 ROOS: Weet het niet.

571 EVA: Ehm.. nee.

572 DENISE: Nee?

573 EVA: Nee (onverstaanbaar)..

574 ROOS: ..haha..

575 DENISE: Oke top en eh wat vonden jullie ervan?

576 ROOS: Ik vond het wel grappig om te zien dat ze dan in het begin was
577 iedereen van oh nee geen telefoon, hoe moet ik dit na doen, en hoe
578 moeten we dat nou doen, en dat het daarna wel weer gewoon was zeg
579 maar, net alsof ze wel, net alsof ze gewoon, ik weet niet hoe je dat zegt,
580 dat ze ook wel konden leven zonder telefoon en.. ja het begin vond ik ook
581 wel grappig dat ze dan met alle telefoontjes in de klas zijn.. zo erg is het
582 nou weer bij ons ook niet haha, maar ja dat vond ik wel grappig, en dat

583 Miss Magde toen boos werd, en Abel die steeds meer bezig ging over die
584 dieren van een paard tot 40 kalfjes ofzo.
585 DENISE: Oke.
586 EVA: En ik wat wou ik nou zeggen, ik had iets in mn hoofd ehm..
587 DENISE: ..denk d'r rustig over na..
588 ROOS: ..dan ga je heel lang aan denken maar dan..
589 EVA: ..nee ik denk niet zo lang, nee.. ah.. chips.. oh ja nou ik vond wel
590 leuk maar ik vind het ook wel raar dat bij sommige stukjes zoals die met
591 van die donorvader ofzo, dat je dan ehm.. dan begint ineens maar dan
592 heb je geen idee waar ze het over hebben..
593 ROOS: ..ja dat heb je met die series..
594 EVA: ..dat vind ik wel jammer, je kan gen aflevering kijken zonder dat je
595 ehm..
596 ROOS: het volgt elkaar op..
597 EVA: ..ja..
598 DENISE: ...ja het loopt altijd door zeg maar
599 EVA: Ja dus dan zou je eerst dat stukje af moeten kijken voordat je het
600 echt begrijpen..
601 ROOS: ..ja dat was heel erg van toen zon film was op geweest in de zomer
602 vakantie en toen was de helft van de vorige spelers waren weg en toen
603 waren d'r weer allemaal nieuwe en waarom dat was geen flauw idee en
604 Eman was als enige naar een andere klas gegaan en dat soort dingen
605 DENISE: Oke dus dan weet je eigenlijk niet waarom dat zo is..
606 ROOS: ..nee dan moet je denk ik die nog gekeken hebben en dan weet je
607 het..
608 DENISE: ..oh zo die film dat loopt ook door met de serie?..
609 ROOS: ..ja dat denk ik wel toen gingen ze op kamp of zoiets.
610 DENISE: Ah oke, oke ehm nou wat vonden jullie, nu is eigenlijk soort van
611 klaar over de aflevering, wat vond je van het interview?
612 EVA: Haha.
613 ROOS: Haha alleen de met ja..
614 EVA: ..ja..
615 ROOS: .. ja wel goed alleen die vraag dat je drie woorden moest kiezen,
616 dan is het zo van hm welk woord past erbij, want ja het is zeg maar, ik
617 had geen flauw idee wat ik moest zeggen en dan ga je wel weer nadenken
618 juist over de aflevering, dus het is wel heel erg goed ja..
619 DENISE:.. ja wat bedoel je met goed..
620 ROOS: ..wel moeilijker om te beantwoorden dus..
621 DENISE: ..hoezo vond je het goed dan?
622 ROOS: Ja omdat je er over, de.. over, ja dan ga je nadenken over wat je als
623 het ware hebt gezien en over de serie zelf.
624 DENISE: Oke.
625 EVA: Ja ik vond het wel goede vragen alleen de ehm van drie woorden en
626 of je het leuk vond dat lijkt me bijna een beetje hetzelfde vraag..
627 DENISE: ..de zelfde vragen..
628 EVA: ..opzich.. ja omdat je het uiteindelijk al vertelt had waarom je het
629 leuk zou vinden, van SpangaS vindt.
630 DENISE: Oke..
631 EVA: ..en dat is hetzelfde als met die drie woorden dus..

632 DENISE: ..ja maar je kan natuurlijk ook drie woorden kiezen die niks te
633 maken hebben met wat jij ervan vind maar gewoon..
634 EVA: ..ja dat is waar..
635 DENISE: ..over andere dingen?
636 EVA: Ja.
637 DENISE: Oke en vonden jullie het moeilijk, makkelijk?
638 ROOS: Ja ik weet niet, het was niet moeilijk ofzo om te beantwoorden,
639 want het gaat over wat jij hebt gezien, het was meer, het was eigen
640 mening dus.
641 EVA: Meer makkelijk.
642 DENISE: Oke en wat vond je goed gaan en wat niet?
643 EVA: Ehm drie woorden niet haha..
644 ROOS: ..hahaha.. andere ging best wel goed..
645 EVA: ..en de rest vond ik wel goed gaan ja ja.
646 ROOS: Hmhm..
647 DENISE: Oke nou top, dankjewel..
648 ROOS en EVA: ..alsjeblieft..
649 DENISE: ..heel erg bedankt.
650 (gekraak)
651 EVA: Vergeet 'm niet uit te zetten he?
652 (gekraak)
653 DENISE: Goeie..
654 (gekraak)